

OTWARCIE DOMU HOSPICYJNEGO

Moje refleksje...

11. lutego, w dniu XI Światowego Dnia Chorego uczestniczyłam w uroczystości otwarcia Domu Hospicyjnego im. Ks. Eugeniusza Dutkiewicza.

Byłam pod ogromnym wrażeniem zwiedzając Hospicjum i słuchając wykładów prof. Krystyny de Walden-Gałuszko i prof. Zbigniewa Żylicza.

Dziękuję Ci stokrotnie, Księżu Eugeniuszu, że stworzyłeś taki „przedśionek do nieba” dla pacjentów w terminalnym okresie ich życia. Przytulne miejsce, cudowna cisza, nieprawdopodobnie serdeczna atmosfera, wspaniały personel z wolontariuszami włącznie... i tyle młodości, i miłości!

Byłam oprowadzana przez przemiłą studentkę, pełną podziwu dla jej entuzjazmu i serdeczności. Dotyczyło to również pozostałych młodych ludzi. Mamy więc wspaniałą młodzież, która na pewno potrafi stworzyć lepszą przyszłość.

Pięknie wyraziła się prof. de Walden-Gałuszko, że ból odczuwany przez większość pacjentów w terminalnym okresie ich życia, jest nie tylko pochodzenia fizycznego. Dołączają się również przeżycia duchowe i nierzadko tragizm całego życia. Ból łatwiej uśmierza się w takiej właśnie atmosferze, jaka panuje w tym Hospicjum. Pokonanie lęku pacjenta, który jest częstym uczuciem w okresie odchodzenia z tego świata, jest wielkim wyzwaniem dla całego personelu Hospicjum w sensie ich postęgi dla ciała i duszy.

Profesor Żylicz w swoim wystąpieniu zademonstrował wiele przykładów z życia. Przedstawił holistyczne podejście do pacjenta, akcentując nie tylko fizyczny ból chorego, ale również jego bogate przeżycia duchowe.

Cieszę się i nie tylko ja, że następcą ks. Eugeniusza został mianowany ks. dr Piotr Krakowiak, który promieniuje niewyczerpaną energią i życzliwością do ludzi. To na pewno udzieli się cierpiącym pacjentom, jak i personelowi nowego, wspaniałego Hospicjum.

Mam cichą nadzieję, że ks. Piotr zbuduje następne hospicjum, tym razem dla przewlekłe i nieuleczalnie chorych.

prof. Stanisława Małecka-Dymnicka

➔ str. 14

LEKARZE KONTRA VIP-y POMORZA

11 stycznia br., jako uwerturę do tegorocznego Koncertu Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, rozegrano mecz piłkarski pomiędzy drużyną lekarzy AM w Gdańsku oraz VIP-ów Pomorza z prezydentami Gdyni, Sopotu i Gdańska na czele.

➔ str. 26

Piłkarze obu drużyn na pamiątkowym zdjęciu. W drużynie VIP-ów zagrali m.in. prezydenci: Gdańska – P. Adamowicz, Sopotu – J. Karnowski, Gdyni – W. Szczurek, znani dziennikarze: red. J. Lindner i J. Woźniak oraz liderzy młodzieżowych zespołów rockowych.

Z życia Uczelni

kierownik Centrum, dr Ewa Semetkowska-Jurkiewicz i prof. Barbara Krupa-Wojciechowska

Otwarcie Ośrodka Edukacji Chorych na Cukrzycę i Nadciśnienie Tętnicze

Dniu 19 lutego br. w Regionalnym Centrum Diabetologii otwarto Ośrodek Edukacji Chorych na Cukrzycę i Nadciśnienie Tętnicze, a także internetową kawiarenkę. Na uroczystość przybyli zaproszeni goście, wśród nich władze Uczelni – rektor prof. Wiesław Makarewicz, prof. Bolesław Rutkowski, prorektor ds. dydaktyki, dr Sławomir Bautembach, dyrektor administracyjny AMG, Michał Mędraś, dyrektor ACM, prof. Bogdan Wyrzykowski, kierownik Katedry Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii, prof. Barbara Krupa-Wojciechowska.

➔ str. 15

Konkurs dla młodych pracowników nauki **OŚIĄGNIĘCIA NAUKOWE W ZWALCZANIU CHORÓB NOWOTWOROWYCH**

Zarząd Fundacji im. Tomasza Jakuba Michałskiego ogłasza II edycję konkursu dla młodych pracowników nauki do lat 40 na najwybitniejsze osiągnięcia naukowe przyczyniające się do zwalczania chorób nowotworowych.

Zgłoszenia na konkurs przyjmowane są z terenu całej Polski w sekretariacie Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Łodzi ul. Piotrkowska 137 w terminie do 15.03.2003 r.

fot. Dariusz Omernik

Dorota Dworakowska

laureatką konkursu L'Oreal Polska dla Kobiet i Nauki przy wsparciu Polskiego Komitetu ds. UNESCO, za rozprawę doktorską pod tytułem: *Kliniczne znaczenie zaburzeń funkcji genów MDM2 i P53 u chorych na niedrobnokomórkowego raka płuca*. Promotorem rozprawy był prof. J. Jassem.

➔ str. 7

DZIAŁ SOCJALNY

informuje

Na wczasy pod gruszę

Zgodnie z Regulaminem Tworzenia i Gospodarowania Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych (§ 6, pkt. 4), dnia 15 kwietnia br. mija termin składania wniosków o przyznanie refundacji za wypoczynek letni tj. wczasów rodzinnych, wczasów bezświadczeniowych tzw. „wczasów pod gruszą”, refundacji kolonii i obozów letnich zakupionych u obcych organizatorów. Jednocześnie informujemy, że od dnia 1 stycznia 2003 r. dofinansowanie z Funduszu Świadczeń Socjalnych może być realizowane wyłącznie za wypoczynek krajowy.

Długi majowy weekend

Dział Socjalny informuje, że organizuje 6-dniową wycieczkę turystyczną do Pragi, Wiednia, Budapesztu w terminie 29.04.–04.05.03 r. Koszt uczestnika: 866,00 zł. Szczegółowych informacji udziela Dział Socjalny, tel. 349-10-14, 349-10-39.

Kalendarium Rektorskie

28.01.03 – wręczenie Naukowej Nagrody Miasta Gdańska im. Jana Heweliusza za rok 2002. W kategorii nauk humanistycznych nagrodzono prof. dr. hab. Edmunda Kotarskiego z UG, a w kategorii nauk ścisłych i przyrodniczych prof. dr. hab. inż. Michała Mrozowskiego z PG. Uroczystość odbyła się Sali Wielkiej Wety Ratusza Głównego Miasta. Obecny był rektor prof. Wiesław Makarewicz oraz prorektor ds. nauki prof. Roman Kaliszan.

30.01.03 – uroczyste otwarcie nowej siedziby Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku. Uczelnię reprezentował prorektor ds. klinicznych prof. Stanisław Bakufa.

31.01.03 – otwarte posiedzenie Senatu Politechniki Gdańskiej poświęcone promocjom akademickim – doktorów i doktorów habilitowanych oraz przyjęcie profesorów tytularnych w poczet profesorów PG. W uroczystości udział wzięli rektor prof. Wiesław Makarewicz.

31.01.03 – otwarcie wystawy Sławomira Lipnickiego „Ćwiczenia” w Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia. Wystawa zorganizowana dzięki dotacjom uzyskanym od Fundacji im. Stefana Batorego i Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Gdańsku. Na otwarciu obecny był prorektor ds. nauki prof. Roman Kaliszan.

01.02.03 – Drugi Bal Karnawałowy Pracowników Akademii Medycznej w Gdańsku w klubie studenckim „Medyk”. Protektorat nad imprezą objął rektor prof. Wiesław Makarewicz.

03.02.03 – otwarcie wystawy *Magna Britannia* w zbiorach Biblioteki Gdańskiej PAN. Obecny był prorektor ds. nauki prof. Roman Kaliszan.

06.02.03 – rektor prof. Wiesław Makarewicz uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uczelni Medycznych w rektoracie AM w Warszawie. W porządku obrad omawiano m.in. nauczanie onkologii w szkoleniu przeddyplomowym oraz plan pracy Komisji Akredytacyjnej Uczelni Medycznych na rok 2003. Z rektorami uczelni medycznych spotkał się minister zdrowia Marek Balicki.

07.02.03 – na zaproszenie prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza, prorektor

ds. nauki prof. Roman Kaliszan wzięli udział w seminarium pt. Projekt „Hewelium” jako wkład miasta Gdańska w rozwój kultury naukowej i technicznej współczesnej Europy.

07.02.03 – w Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego odbyła się promocja książki dr. Jana Niżnikiewicza „Tajemnice starodawnej medycyny i magii”. Spotkanie poprowadził Władysław Zawistowski, a fragmenty książki odczytał Krzysztof Gordon. Wśród licznie zgromadzonych gości obecni byli rektor prof. Wiesław Makarewicz, prorektor ds. nauki prof. Roman Kaliszan oraz prorektor ds. dydaktyki prof. Bolestaw Rutkowski.

10.02.03 – rektor prof. Wiesław Makarewicz gościł w rektoracie postankę Izabelę Jaruga-Nowacką. Pani poseł interesowała się sytuacją szpitala klinicznego, a w szczególności planami przeniesienia klinik dawnego SPSK nr 3 NMP w Gdańsku.

10.02.03 – uroczysta sesja Rady Miasta Gdyni połączona z galą wręczenia statuetki Człowieka Roku 2002 *Dziennika Bałtyckiego* odbyła się w Teatrze Muzycznym w Gdyni. Wojciech Szczurek – prezydent Gdyni został wybrany Człowiekiem Roku 2002. W uroczystości udział wzięli rektor prof. Wiesław Makarewicz i dyrektor administracyjny dr Sławomir Bautembach.

11.02.03 – Uroczyste poświęcenie nowego Domu Hospicyjnego im. Ks. Eugeniusza Dutkiewicza przez ks. abp. dr. Tadeusza Gocłowskiego w dniu obchodów XI Światowego Dnia Chorego i w 20-lecie działalności Hospicjum Pallottinum w Gdańsku. W uroczystości i towarzyszącej jej sesji naukowej wzięli udział rektor prof. Wiesław Makarewicz oraz prorektor ds. nauki prof. Roman Kaliszan.

14.02.03 – rektor prof. Wiesław Makarewicz wraz z dyrektorem administracyjnym dr. Sławomirem Bautembachem oraz prof. Anną Balcerską zostali przyjęci w Pałacu Prezydenckim w Warszawie przez panią prezydentową Jolantę Kwaśniewską. W czasie wizyty pani Jolanta Kwaśniewska zapoznała się z projektem budowy kliniki onkologii dziecięcej na terenie SPSK Nr 1 ACK AMG.

17.02.03 – wizyta wojewody pomorskiego Jana Ryszarda Kurylczyka i lekarza wojewódzkiego dr. Andrzeja

W numerze...

Otwarcie Domu Hospicyjnego	1,14
Lekarze kontra VIP-y Pomorza	1,26
Konkurs dla młodych pracowników nauki	2
Z życia Uczelni	2
Dział Socjalny informuje	2
Kalendarium Rektorskie	3
Spotkanie opłatkowe w „Solidarności”	4
Kadry AMG, SPSK nr 1	4
Z Senatu AM w Gdańsku	5
Prof. J. Jassem nagrodzony	6
Dorota Dworakowska laureatką konkursu	7
Bałtycki Festiwal Nauki	7
Strategia Rozwoju AM w Gdańsku	8
Medycyna partnerska	11
Stypendia FNP	12
Otwarcie Ośrodka Edukacji Chorych	
na Cukrzycę i Nadciśnienie Tętnicze	15
Dom Seniora AM w Gdańsku	16
Śp. mgr Mieczysława Bara	17
Sprawy Nauki	18
BioMoBiL-owy Kurier (2)	19
Dobre obyczaje w nauce:	
zbiór zasad i wytycznych (4)	21
Byłem świadkiem upadku PGR-u	22
Posiedzenia, Towarzystwa	23,24
Ogólnopolski konkurs	
„Wieloletnie dzieje farmacji”	24
Myszka, tak Ją nazywali przyjaciele	
i koledzy...	25
Karnawał w AMG	28

GAZETA AMG

Redaguje zespół:

prof. dr hab. Marek Hebanowski, prof. dr hab. Brunon Imieliński (red. naczelny), prof. dr hab. Roman Kaliszan, prof. dr hab. Marek Latoszek, mgr Józefa de Laval (z-ca red. naczelnego), dr Emilia Mierzejewska, dr hab. Antoni Nasal, prof. nzw., dr Tomasz Zdrojewski, sekretarz red.: mgr Danuta Gołębowska, red. tech.: mgr Tadeusz Skowrya.

Adres redakcji: Biblioteka Główna AMG,
Gdańsk, ul. Dębinki 1, tel. 349-10-40;
e-mail: gazeta@amg.gda.pl;
www: http://www.gazeta.amg.gda.pl

Druk: *Drukonsul*. Nakład: 600 egz.

Wydanie dofinansowane przez KBN

Redakcja zastrzega sobie prawo niewykorzystania materiałów nie zamówionych, a także prawo do skracania i adiestacji tekstów oraz zmiany ich tytułów.

Warunki prenumeraty:

Cena rocznej prenumeraty krajowej wynosi 36 zł, pojedynczego numeru 3 zł; w prenumeracie zagranicznej – 3 USD.

Należność za prenumeratę należy wpłacać na konto Akademii Medycznej w Gdańsku z dopiskiem: prenumerata „Gazety AMG”:

Bank Zachodni WBK S.A. Oddz. Gdańsk
76 10901098 0000 0000 0901 5327

W dniu 10 lutego 2003 roku zmarła

mgr fil. rom. Mieczysława BARA

starszy kustosz dyplomowany, wieloletni wicedyrektor Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Gdańsku. Bibliotekarz o najwyższych kwalifikacjach zawodowych, szerokiej znajomości warsztatu bibliotecznego i potrzeb czytelnich. Z bólem żegnamy Człowieka o niezwyklej osobowości, szlachetnego i prawego.

Kalendarium Rektorskie

➡ Galubińskiego w Klinice Neurologii Rozwojowej u prof. Ewy Dilling-Ostrowskiej. Wojewodzie towarzyszyli rektor prof. Wiesław Makarewicz oraz dyrektor SPSK Nr 1 ACK AMG Michał Mędraś.

17.02.03 – w podziękowaniu za uczestnictwo w akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Gdańskie Biuro WOŚP i restauracja Cristal zorganizowały poorkiestrowe przyjęcie. Uczelnię reprezentował prorektor ds. nauki prof. Roman Kaliszan i prof. Czesław Stoba.

17.02.03 – rektor prof. Wiesław Makarewicz gościł mec. Chaima Eliasha z Izraela. Omawiano stan przygotowań do uruchomienia Zamiejscowego Wydziału Lekarskiego w Izraelu. W spotkaniu uczestniczyli dziekan Wydziału Lekarskiego prof. Janusz Moryś oraz dyrektor AMG dr Sławomir Bautembach.

18.02.03 – z inicjatywy rektora prof. Wiesława Makarewicza, w sali posiedzeń Senatu odbyła się kolejna konferencja prasowa z licznym udziałem przedstawicieli regionalnych mediów – radia, prasy i telewizji. W konferencji prowadzonej przez rzecznika dr. Tomasza Zdrojewskiego uczestniczyli rektor i prorektorzy oraz dyrektor administracyjny i dyrektor SPSK Nr 1 ACK. Spotkanie poświęcone było bieżącym sprawom Uczelni i Szpitala.

18.02.03 – rektor prof. Wiesław Makarewicz spotkał się z przedstawicielami Stowarzyszenia Absolwentów AMG. Omawiano m.in. przygotowania do uroczystego obchodu 50-lecia dyplomu absolwentów

Oddziału Stomatologicznego AMG, planowane na koniec czerwca br.

19.02.03 – rektor prof. Wiesław Makarewicz dokonał uroczystego przecięcia wstęgi i otwarcia Edukacyjnego Centrum dla pacjentów z cukrzycą – kawiarenki internetowej NovoWebCafe w budynku Regionalnego Centrum Diabetologii.

19.02.03 – rektor prof. Wiesław Makarewicz wziął udział w konferencji naukowo-szkoleniowej „Działalność transplantacyjna w Ośrodku Gdańskim 2002”. Omawiano m.in. problemy chirurgiczne w przeszczepianiu nerek, wyniki leczenia pacjentów z przeszczepioną nerką oraz problem transplantacji nerek od żywych dawców.

20.02.03 – rektorzy: AMG – prof. Wiesław Makarewicz, PG – prof. Janusz Rachoń oraz UG – prof. Andrzej Ceynowa spotkali się w Politechnice Gdańskiej z nadkomisarzem Jarosławem Kuczyńskim z Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku. Było to już drugie, kolejne spotkanie poświęcone sprawie bezpieczeństwa studentów uczelni Trójmiasta.

22.02.03 – w przededniu Dnia Walki z Depresją odbył się w sali im. Hillera otwarty wykład pt. „Pokonać depresję”, który wygłosił dr hab. Jerzy Landowski, prof. nzw. Na wykładzie obecni byli m.in. rektor prof. Wiesław Makarewicz oraz prorektor ds. nauki prof. Roman Kaliszan.

mgr Urszula Skatuba

KADRY AMG

Na stanowisko profesora zwyczajnego została mianowana
prof. dr hab. Jolanta Myśliwska

Tytuł naukowy profesora otrzymali
prof. dr hab. Ryszard Pawłowski
prof. dr hab. Jacek Petruszewicz

Na stanowisko adiunkta przeszli
dr med. Andrzej Gębka
dr n. farm. Arkadiusz Piotrowski
dr med. Grażyna Sikorska-Wiśniewska
dr n. med. Małgorzata Tartas

Na stanowisko starszego wykładowcy przeszli
lek. stom. Bogusław Lipka
dr med. Irena Rawicz-Zęgrzda

Jubileusz 40-letniej pracy w AMG obchodzą

35 lat
Gabriela Borkowska
dr med. Alicja Kostulak

20 lat
Zbigniew Wszebrowski

Na emeryturę przeszła
mgr Danuta Kunicka

Z Uczelni odszedł
lek. Krzysztof Świątek-Brzeziński

KADRY SPSK NR 1

Jubileusz 40-letniej pracy w SPSK Nr 1 ACK AMG obchodzą

40 lat
Zygfryd Grabowski
35 lat
Krystyna Jórzak
Elżbieta Wiśniewska

30 lat
Leszek Kwiatkowski
Elżbieta Romanowska
Maria Ruszkowska

25 lat
Zbigniew Bogdan
Jolanta Dziedzic
Iwona Jarońska

20 lat
Urszula Barszczewska
dr med. Krystyna Doer-Winogradów
Elżbieta Góra
prof. dr hab. Andrzej Hellmann
Tomasz Jankowski
Grażyna Kaczorowska
dr med. Ludwika Lubińska-Wykrzykowska
Maria Mazur
Anna Szeipuk

Koło Emerytów i Rencistów NSZZ "Solidarność" AMG i SPSK

SPOTKANIE OPŁATKOWE

15 stycznia 2003 r. odbyło się coroczne spotkanie opłatkowe Koła Emerytów i Rencistów NSZZ „Solidarność” AMG i SPSK. W spotkaniu, które upłynęło w miłej świątecznej atmosferze uczestniczył JM Rektor prof. Wiesław Makarewicz, przewodniczący NSZZ „Solidarność” pracowników AMG i SPSK Mirosław Madej, ksiądz Władysław – kapelan szpitala oraz liczne grono koleżanek i kolegów emerytów. Spotkanie rozpoczęło się od serdecznych życzeń przekazanych zebrany przez przedstawicieli władz. Następnie łaliśmy się opłatkiem i śpiewaliśmy koledy. Czas upłynął nam szybko i sympatycznie przy słodczykach i filiżance kawy. Myślę, że równie sympatycznie będzie nam mijał czas na naszych spotkaniach, które odbywają się w ostatni poniedziałek każdego miesiąca o godz. 11. w siedzibie Klubu Seniora. Serdecznie zapraszam wszystkich członków i sympatyków.

Elwira Macidłowska-Homziuk
przewodnicząca Koła

Z SENATU AM W GDAŃSKU

Sprawozdanie z posiedzenia
w dniu 23 stycznia 2003 r.

Na wstępie obrad przewodniczący Senatu AMG rektor prof. Wiesław Makarewicz wręczył nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego prof. dr hab. Małgorzacie Sznitowskiej.

Następnie zabrał głos gość Senatu, Przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego prof. dr hab. Jerzy Błażejowski. Prof. Błażejowski omówił strukturę wewnętrzną Rady Głównej i zasady jej funkcjonowania. Celem bieżącej kadencji Rady jest uczestniczenie w kreowaniu polityki edukacyjnej państwa poprzez opiniowanie spraw związanych z tworzeniem nowych kierunków studiów, zmian nazw kierunków studiów i tzw. standardów edukacyjnych. Rada nie ma mocy stanowiącej. Opinie opracowywane przez Radę wykonywane są na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej. Drugi obszar działalności to opiniowanie aktów prawnych, pism, zarządzeń dotyczących edukacji z różnych ministerstw. Rada opiniuje wszystkie wnioski uczelni dotyczące uprawnień do nadawania stopni naukowych. Trzeci obszar działalności stanowi współpraca z instytucjami, które zajmują się edukacją, przede wszystkim z uczelniami wyższymi.

Senat podjął uchwałę w sprawie powołania Pomorskiego Centrum Badań i Technologii Środowiska. Prorektor ds. nauki prof. Roman Kaliszan na ostatnim posiedzeniu Senatu już informował o inicjatywie powołania Pomorskiego Centrum Badań i Technologii Środowiska. Jest to inicjatywa rektorów trzech gdańskich uczelni wyższych, Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Gdańskiej i Akademii Medycznej w Gdańsku. Centrum będzie powołane na zasadach bezkosztowych i bez utraty kadry przypisanej do poszczególnych umawiających się uczelni. Prof. Kaliszan poinformował, że podjęte działania organizacyjne doprowadziły do powołania koordynatora, którym jest obecny gość Senatu prof. Jerzy Błażejowski. W poszczególnych uczelniach zostali powołani koordynatorzy uczelni. W naszej Uczelni tę funkcję pełni prof. Piotr Szefer. Uchwałę w sprawie powołania Pomorskiego Centrum Badań i Technologii Środowiska podejmuje Senat wszystkich trzech zaangażowanych w ten projekt uczelni. Prof. Kaliszan podkreślił, że podjęcie ww. uchwały otworzy możliwość podejmowania wspólnych działań, które m.in. mają na celu wykorzystanie możliwości finansowania, jakie otworzą się po wejściu do Unii Europejskiej.

Senat podjął uchwałę w sprawie zwiększenia funduszu założycielskiego SPSK Nr 1 ACK AMG poprzez przekazanie Samodzielnemu Publicznemu Szpitalowi Klinicznemu Nr 1 ACK AMG aktywów trwałych ujętych w księgach rachunkowych Samodzielnych Publicznych Szpitali Klinicznych Nr 2 i Nr 3 na dzień 31 października 2002 r.

Senat podjął również uchwałę w sprawie zmiany zapisu w Statucie Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 – Akademickiego Centrum Klinicznego Akademii Medycznej w Gdańsku. Zmieniono zapis § 4 pkt. 1 Statutu SPSK Nr 1 ACK AMG, który otrzymał brzmienie: „*Podstawowym celem Centrum jest realizacja zadań dydaktycznych i badawczych Akademii w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia.*” W zmienionej wersji inaczej została ustawiona kolejność celów, zgodnie z zapisem zawartym w *Ustawie o szkolnictwie wyższym*. Prorektor ds. klinicznych prof. Stanisław Bakuła podkreślił, że takie określenie celów pozwala przerwać dyskusję na temat, ile klinika powinna posiadać łóżek. Klinika powinna bowiem mieć tyle łóżek, ile jest potrzeb-

nych do dydaktyki i prowadzenia działalności badawczej. Pozwoli to władzom Uczelni łatwiej kontynuować restrukturyzację, ponieważ zniknie argument, że należy zabezpieczyć potrzeby lecznicze całego regionu.

Dyrektor administracyjny dr Sławomir Bautembach przedstawił informację o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych AMG. W listopadzie ubiegłego roku Państwowa Inspekcja Pracy przeprowadziła w AMG kontrolę odnośnie tworzenia i wykorzystania przez Akademię Funduszu Świadczeń Socjalnych. W rezultacie tej kontroli rektor AMG otrzymał zalecenie wprowadzenia na rachunek bankowy Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych środków finansowych w wysokości 942.642,43 zł, tzn. różnicy wynikającej z naliczonego odpisu podstawowego za lata 2001–2002 a kwotą dotychczas przekazanych na ten rachunek środków. Zalecono również przestrzeganie obowiązku terminowego odprowadzania na rachunek bankowy ZFSS równowartości odpisów na dany rok. Następnie dyrektor administracyjny dr Sławomir Bautembach przedstawił szczegółowe sprawozdanie finansowe dotyczące odprowadzanych przez Uczelnię środków finansowych na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Do roku 1999 w przyznawanym budżecie były wydzielone środki na fundusz socjalny. Obecnie takich wydzielonych środków nie ma. Zgodnie z ustawą o finansach publicznych dotację budżetową, którą Uczelnia otrzymuje, Ministerstwo Zdrowia przekazuje Uczelni miesięcznie w wysokości 1/12 budżetu rocznego. Tak więc odprowadzenie na Fundusz Socjalny 75% środków do końca maja i 100% do 30 września jest *de facto* niemożliwe, ponieważ wtedy pracownicy nie otrzymaliby pełnych wynagrodzeń i nie opłacane byłyby bieżące rachunki eksploatacyjne. Dyrektor administracyjny dr Sławomir Bautembach poinformował, że wykonywany jest cały plan wydatków, który jest zaproponowany przez Komisję Socjalną (zapomogi, wypoczynek dzieci itp.). Zaległości nie wynikają więc ze złej woli władz Uczelni. Pieniądze są w pierwszej kolejności przeznaczane na wypłaty, na utrzymanie Szkoły i na nauczanie studentów. Jednocześnie władze Uczelni przygotowały odpowiedź, że Akademia uczyni wszystko, aby sukcesywnie uzupełniać zaległości w Funduszu i zaspokajać na bieżąco wszystkie uzasadnione potrzeby.

W sprawach bieżących:

Prorektor ds. klinicznych prof. Stanisław Bakuła przedstawił sprawozdanie z bieżących działań restrukturyzacyjnych w SPSK nr 1 ACK-AMG. Bez specjalnych utrudnień realizowany jest harmonogram przeniesienia Kliniki Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Zaburzeń Hemostazy do Akademickiego Centrum Klinicznego AMG. Ostateczny termin uruchomienia działalności Kliniki został zaplanowany na początek lutego br. Przesunięciu uległ termin przejęcia Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni na początek marca. Wiąże się to z brakiem odpowiedniego rozporządzenia Ministra Zdrowia. Obecnie analizowany jest projekt przeniesienia Kliniki Urologii AMG na ul. Kliniczną. Finalizowane są przygotowania do przejęcia budynku 38, gdzie planowane jest utworzenie Kliniki Rehabilitacji. Termin powołania Kliniki planowany jest na czerwiec br.

Dyrektor AMG dr Sławomir Bautembach poinformował, że w strukturze administracji Uczelni powołane zostało stanowisko specjalisty ds. zarządzania nieruchomościami, które powierzono Tadeuszowi Keslince. Senat ubiegłej kadencji podjął uchwałę w sprawie ekwiwalentnej wartościowo zamiany działki przy ul. Powstańców Warszawskich na dwie inne działki proponowane przez Prezydenta Gdańska.

➡ Ww. uchwała została podjęta na prośbę ks. abp. T. Gótcowskiego w celu udostępnienia terenu pod budowę kościoła. W uchwale Senat zawarł warunek, że uchwała wejdzie w życie, kiedy w planach zagospodarowania terenu zostanie określone, że działka naprzeciwko Oddziału Stomatologicznego jest przeznaczona na cele zdrowia i nauki. Ponieważ Uczelnia otrzymała zapewnienie, że tak się stanie, została powołana parafia, wybudowano prowizoryczne baraki itd. i nagle okazało się, że ta sama działka została już wcześniej *de facto* oddana Zgromadzeniu Sióstr Elżbietanek, które otrzymują w ten sposób pełną rekompensatę za wyprowadzenie się z ul. Siennickiej, gdzie budynek ma zostać oddany na inne cele. W rezultacie Uczelnia tej działki nie otrzyma. Rektor wystąpił w tej sprawie stosowne pismo do Prezydenta Miasta Gdańska. Prezydent Gdańska zobowiązał się zaproponować AMG inną działkę.

Rektor prof. Wiesław Makarewicz poinformował, że na dzień 30 stycznia br. zaplanowane zostało posiedzenie Senackiej Komisji Rozwoju Uczelni. Posiedzenie będzie miało charakter szkoleniowo-metodyczny. Gościem posiedzenia będzie zespół ekspertów z Uniwersytetu Gdańskiego, który przygotowuje plan strategicznego rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego. Ponieważ Uniwersytet dysponuje fachowcami w zakresie planowania, zarządzania itp. Rektor uznał, że zapoznanie się z ich poglądami i ich metodologią w tej sprawie może być korzystne dla naszej Komisji Rozwoju.

Rektor prof. Wiesław Makarewicz przekazał informacje o obchodach XI Światowego Dnia Chorego w Gdańsku. W dniu 11.02.2003 r. będzie miała miejsce uroczystość otwarcia Hospicjum Pallottinum. Przedsięwzięcie to było realizowane od wielu lat i otrzymało imię Księdza Eugeniusza Dutkiewicza. Dyrektorem Hospicjum Pallottinum został ks. dr Piotr Krakowiak.

Stud. Michał Tuscher przedstawił sprawozdanie z XVIII Konferencji Komisji ds. Wyższego Szkolnictwa Medycznego Parlamentu Studentów RP w Białymstoku w dniach 17-19 stycznia 2003 r. Ponadto poinformował, że studentka AMG Marzena Zydorek z I roku studiów licencjackich na kierunku Położnictwo została powołana na pełnomocnika Komisji ds. Pielęgniarstwa i będzie reprezentowała interesy studentów i studentek pielęgniarstwa ze wszystkich uczelni w Polsce. Stud. M. Tuscher poinformował również, że w czasie konferencji była ponownie omawiana sprawa Lekarskiego Egzaminu Państwowego, którego losy stały się znów niejasne w związku z dymisją ministra Mariusza Łapińskiego. Zdaniem ministra Łapińskiego Lekarski Egzamin Państwowy nie jest dobrze przygotowany i powinien zostać przełożony, przynajmniej do czasu ustalenia orientacyjnych minimów programowych. Stud. Tuscher poinformował, że została utworzona baza danych, porównująca warunki socjalne i warunki studiowania na poszczególnych uczelniach medycznych. Jest to baza danych nieoficjalna, ponieważ opiera się na informacjach od studentów, na ich subiektywnych opiniach. Przedstawiona została również propozycja utworzenia SKOK-u, czyli Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowej specjalnie dla studentów.

Stud. Łukasz Balwicki poinformował, że 16 stycznia br. odbyło się posiedzenie Trójmiejskiego Porozumienia Studentów. Jest to porozumienie, które ma za zadanie reprezentować wszystkich studentów Trójmiasta. Podczas posiedzenia został wybrany przewodniczący Trójmiejskiego Porozumienia Studentów. Został nim zastępca przewodniczącego USS AMG stud. Michał Tuscher.

Stud. Łukasz Balwicki zaznajomił Senat z przygotowaniami do studenckiego pre-referendum w sprawie wejścia Polski do

Unii Europejskiej. Całą akcję objął patronatem rektor prof. Wiesław Makarewicz jako Przewodniczący Rady Rektorów Województwa Pomorskiego. Został przygotowany projekt referendum, które odbędzie się 25 marca i swym zasięgiem obejmie większość uczelni wyższych Trójmiasta. Po referendum odbędzie się debata, na którą zostali zaproszeni Jan Kułakowski, prof. Edmund Wittbrodt i Jacek Saryusz-Wolski.

mgr Grażyna Sadowska

FONDS DER STADT WIEN
FÜR INNOVATIVE INTERDISZIPLINÄRE
KREBSFORSCHUNG
Der Generalsekretär

Herrn Univ.-Prof.
Dr. Jacek Jassem
Dept. of Oncology and Radiotherapy
Medical University of Gdansk

ul. Debinki 7
Pl - 80-211 Gdansk
Polen

Wien, 16. Jänner 2003

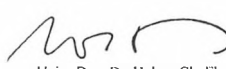
K/1/02

Sehr geehrter Herr Professor Jassem!

Ich freue mich, in meiner Funktion als Generalsekretär des Fonds der Stadt Wien für innovative interdisziplinäre Krebsforschung mitteilen zu können, dass Ihnen das Kuratorium des Fonds in seiner Sitzung am 18. Dezember 2002 den Großen Zentraleuropäischen Preis des Fonds zuerkannt hat. Die offizielle Mitteilung des Vorstandes erhalten Sie in den nächsten Tagen.

Die Stadt Wien setzt eine Vielzahl von Impulsen und Maßnahmen, um Wissenschaft und Wissensbasis in Wien zu stärken und im Bewusstsein einer lokalen und internationalen Öffentlichkeit stärker zu verankern. Vorstand und Kuratorium des Fonds freuen sich darüber, Sie auf diesem Weg in das Netz dieser Bemühung einbinden zu können.

Mit freundlichen Grüßen und allen guten Wünschen

Univ.-Doz. Dr. Hubert Ch. Ehalt

Friedrich-Schmidt-Platz 5, A-1082 Wien
Tel.: (+43 1) 4000 88741 · Fax: (+43 1) 4000 7167 · E-Mail: eha@mf07.magn.wien.gv.at

Gdańsk, 21.02.2003 r.

Pan
Prof. dr hab. Jacek Jassem
Kierownik Katedry i Kliniki Onkologii i Radioterapii
Akademii Medycznej w Gdańsku

Wielce Szanowny Panie Profesorze,
Z dumą i satysfakcją przyjąłem wiadomość o przyznaniu Panu Profesorowi, wybitnemu reprezentantowi naszej Uczelni, nagrody Fundacji Miasta Wiednia na rzecz Innowacyjnych Międzydiscyplinarnych Badań Nowotworów.

Jest to niewątpliwie jeden z najważniejszych sukcesów naukowych uczoności z AMG w skali międzynarodowej. Dziękuję i gratuluję Panu Profesorowi w imieniu własnym i całej społeczności akademickiej.

Z wyrazami szacunku,

prof. Wiesław Makarewicz
Rektor

DOROTA DWORAKOWSKA

LAUREATKĄ KONKURSU

L'Oreal Polska dla Kobiet i Nauki
przy wsparciu Polskiego Komitetu ds.
UNESCO

29 listopada 2002 roku w Teatrze Stanisławowskim w Łazienkach Królewskich odbyła się uroczystość wręczenia stypendiów w drugiej edycji konkursu L'Oreal Polska dla Kobiet i Nauki przy wsparciu Polskiego Komitetu do Spraw UNESCO.

O stypendium ubiegać się mogły kobiety zajmujące się badaniami naukowymi w dziedzinach biologiczno-medycznych, których prace mają charakter aplikacyjny: doktorantki będące w ostatnim roku realizacji swej pracy, które nie ukończyły 35 lat oraz habilitantki kończące pracę habilitacyjną, które nie przekroczyły 45 roku życia. Do konkursu zgłoszono łącznie 84 wniosków, tym 66 w kategorii prac doktorskich oraz 18 w kategorii prac habilitacyjnych. Wyłonione w wyniku konkursu trzy laureatki na poziomie doktoratu przez rok otrzymują stypendia w wysokości 1200 zł miesięcznie, natomiast dwie habilitantki nagrodzone zostają rocznym stypendium wynoszącym 1500 złotych miesięcznie.

Jedną z laureatek tegorocznego konkursu została dr med. Dorota Dworakowska z Kliniki Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Zaburzeń Hemostazy AMG za rozprawę doktorską pod tytułem: *Kliniczne znaczenie zaburzeń funkcji genów MDM2 i P53 u chorych na niedrobnokomórkowego raka płuca*. Promotorem rozprawy był prof. Jacek Jassem. Praca doktorska, której obrona odbyła się w dniu 27 listopada 2002 roku, uzyskała wyróżnienie Rady Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Gdańsku.

Dr med. Dorota Dworakowska urodziła się 24.07.1973 roku w Wołominie. Szkołę podstawową oraz liceum ogólnokształcące (w klasie o profilu matematyczno-fizycznym) ukończyła w Sztumie. Naukę kontynuowała następnie na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku w latach 1992–1998, uzyskując dyplom z wyróżnieniem, nagrodę JM Rektora AMG oraz Medal *Primus inter pares*. Podczas studiów otrzymywała stypendium naukowe za bardzo dobre wyniki w nauce oraz była stypendystką Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej za pracę naukową, którą rozpoczęła na IV roku studiów w Katedrze i Zakładzie Farmakologii AMG pod kierownictwem prof. Zbigniewa Korolkiewicza. Swoją wiedzę i doświadczenie medyczne pogłębiała podczas wielokrotnych staży i praktyk zagranicznych w Niemczech (Stuttgart, Lindau) oraz w Szwajcarii (Bazylea).

Po ukończeniu stażu podyplomowego dr Dworakowska rozpoczęła pracę w Klinice Onkologii i Radioterapii AMG, gdzie w listopadzie 1999 roku otworzyła przewód doktorski. Obecnie, w związku z podjęciem specjalizacji w dziedzinie chorób wewnętrznych, jest zatrudniona na stanowisku asystenta w Klinice Chorób Wewnętrznych, Endokrynologii i Zaburzeń Hemostazy AMG kierowanej przez prof. Eugenię Częstochowską. Rozprawa doktorska dr Dworakowskiej została zrealizowana w trzech ośrodkach: Instytucie Patomorfologii Uniwersytetu Otto-von-Guericke w Magdeburgu, Instytucie Patomorfologii Katharinenhospital w Stuttgarcie oraz w Klinice Onkologii i Radioterapii Akademii Medycznej w Gdańsku. Realizacja badań w dwu renomowanych ośrodkach niemieckich była możliwa dzięki

otrzymaniu zagranicznego stypendium dla młodych naukowców im. Stefana Batorego oraz grantu promotorskiego KBN.

Dr Dworakowska jest współautorką 6 doniesień naukowych o zasięgu międzynarodowym o łącznym IF 9,1. Wyniki swoich badań prezentowała na 9 konferencjach zagranicznych oraz 11 krajowych. W roku 2001 uzyskała II nagrodę dla młodych naukowców na Kongresie Europejskiego Towarzystwa Układu Oddechowego w Berlinie, a w roku 2002 nagrodę zespołową I stopnia JM Rektora AMG. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Onkologicznego i Towarzystwa Internistów Polskich. W chwilach wolnych interesuje się muzyką (ukończyła szkołę muzyczną w klasie fletu poprzecznego), mówi płynnie po niemiecku, angielsku i rosyjsku. Od 1995 roku jest żoną Rafała Dworakowskiego, asystenta I Kliniki Chorób Serca AMG.

BAŁTYCKI FESTIWAL NAUKI

W dniach 30 maja – 1 czerwca br. odbędzie się I Bałtycki Festiwal Nauki, który jest wspólną inicjatywą Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Gdańskiej i Akademii Medycznej w Gdańsku. Inicjatywa ta została w pełni poparta przez Radę Rektorów Województwa Pomorskiego. W organizacji festiwalu uczestniczą także instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty branżowe oraz związane z nauką środowiska pozauczelniarne.

Celem festiwalu jest upowszechnienie tematyki badań i osiągnięć naukowych Wybrzeża Gdańskiego poprzez przybliżenie ich społeczeństwu w możliwie zrozumiałej i atrakcyjnej formie. Festiwal jest adresowany do szerokiego grona społeczeństwa Wybrzeża. W ramach festiwalu zostaną zorganizowane pokazy z różnych dziedzin nauki, prezentacje urządzeń technicznych, wykłady, seminaria, wystawy oraz konkursy popularyzujące wiedzę.

Nasza Uczelnia planuje zorganizowanie m.in. cyklu wykładów zatytułowanych *Spotkania z medycyną*, dni otwartych Wydziału Lekarskiego i Wydziału Farmaceutycznego, pokazów reanimacji oraz *Dni promocji zdrowia*. Koordynatorem Bałtyckiego Festiwalu Nauki ze strony AMG jest dr hab. med. Krzysztof Narkiewicz, prof. nzw.

Strategia rozwoju uczelni Cel, format, zasady opracowywania

Zespół: H. Ćwikliński, J. Kempa,
P. Kuropatwiński, G. Pawłowski

STRATEGIA polega na określeniu długookresowych celów i zadań organizacji oraz dobraniu stosownych polityk i alokacji zasobów, aby osiągnąć te cele w możliwie najlepszy sposób.

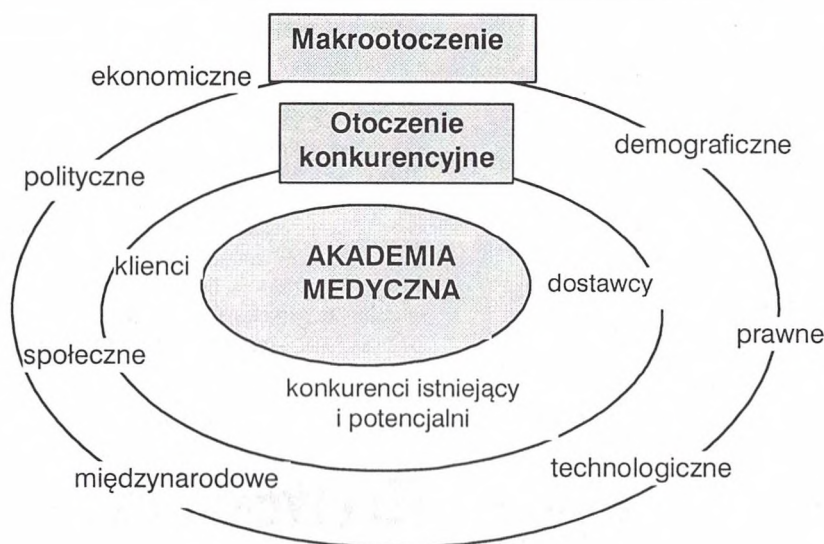
(według A. Chandlera)

STRATEGIA ROZWOJU AM w GDAŃSKU (uwagi metodyczne)

Komisja Rozwoju Uczelni odbyła w dniu 30 stycznia br. posiedzenie poświęcone omówieniu metodyki prac nad przygotowaniem strategii rozwoju AMG. Na zaproszenie rektora AMG w posiedzeniu uczestniczył zespół specjalistów z Katedry Polityki Gospodarczej Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego kierowany przez prof. Henryka Ćwiklińskiego, który podzielił się swoimi doświadczeniami w realizacji podobnego zadania na terenie UG. Po tej prezentacji wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja. Uczestnicy uznali to spotkanie za wielce pożyteczne i inspirujące. Składając podziękowanie Kolegom z Uniwersytetu Gdańskiego pragnę poniżej przedstawić wybór prezentowanych materiałów zachęcając ponownie naszą społeczność akademicką do dyskusji i wymiany poglądów na łamach *Gazety AMG*.

prof. Wiesław Makarewicz
Rektor

Przewodniczący Komisji Rozwoju Uczelni

OBSZARY ANALIZY AKADEMII MEDYCZNEJ W GDAŃSKU

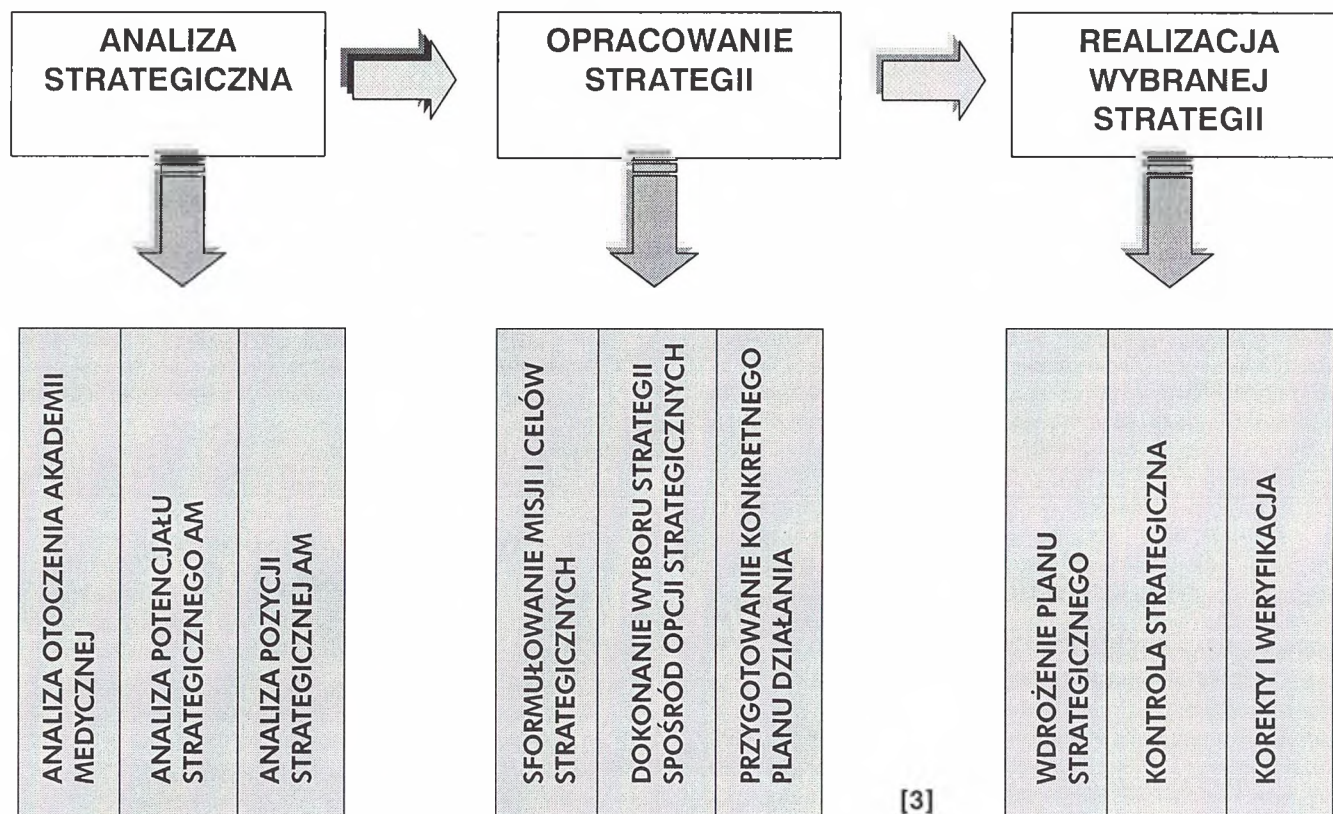
[1]

POTENCJALNE OPCJE STRATEGICZNE

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE

		CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
		MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
		S	W
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	SZANSE	SO STRATEGIA AGRESYWNA	WO STRATEGIA KONSERWATYWNA
	ZAGROŻENIA	ST STRATEGIA KONKURENCYJNA	WT STRATEGIA DEFENSYWNA

[2]

Przesłanki opracowywania strategii

- Konieczność legitymowania się takim dokumentem przy ubieganiu się o środki UE i tworzeniu konsorcjów badawczych
- Świadomość wzrostu konkurencji o nieodzowne zasoby potrzebne do rozwoju a nawet zachowania obecnej pozycji
- Perspektywa dynamicznych zmian w otoczeniu
- Potrzeba transformacji organizacji 'reaktywnej' w 'proaktywną'
- Potrzeba rewizji dotychczasowych dokumentów

Odniesienie do strategii cząstkowych

- Strategia uczelni nie jest i nie powinna być sumą strategii wydziałów
- Powinna jednak stanowić 'wzorzec' dokumentów strategicznych wydziałów i innych istotnych jednostek organizacyjnych uczelni (potrzeba określenia **wspólnego formatu** i innych elementów 'wspólnej tożsamości' przy zachowaniu autonomii wydziałów)

Misja

- Potrzeba nowej redakcji
 - usunięcie elementów dodatniej samooceny
 - zdefiniowanie tożsamości uczelni na nowo
 - refleksja nad źródłami przewag konkurencyjnych i kierunków rozwoju

Ramy czasowe i format dokumentu strategicznego

- I etap - do 2006 roku (kompatybilność z RPO województwa)
- II etap - do 2010 roku (ponad 2 kadencje władz rektorskich)
- 2-3 strony syntezy + tekst zasadniczy z aneksem bez ograniczeń objętości

Adresaci dokumentu strategicznego (3 grupy)

- Społeczność akademicka AMG: kadra naukowo - dydaktyczna wszystkich szczebli, studenci, pracownicy administracji
- Obecni i potencjalni partnerzy współpracy:
 - zinstytucjonalizowani - władze samorządowe miast Trójmiasta i regionu, władze ministerialne, organizacje sektora prywatnego i ich związki, organizacje pozarządowe, partnerzy zagraniczni a także
 - niezinstytucjonalizowani: ogół członków społeczności lokalnej i regionalnej
- przyszli absolwenci szkół średnich i inni odbiorcy ofert uczelni

Operacjonalizacja dylematów i sposób rozkładania akcentów

- Ciągłość - zmiana
- Teaching organization - Learning organization
- Specjalizacja - uniwersalizm
- Rozszerzanie i pogłębianie wiedzy - rozwijanie umiejętności (potrzeba ich identyfikacji)
- Masowość – elitarność
- Badania empiryczne – publikacje oparte o abstrakcyjną refleksję
- Inne dylematy ?

Struktura dokumentu strategicznego

- Opis stanu uczelni i zarys jej wizji w okresie docelowym
- SWOT(y)
- Opcje strategiczne
- Rekomendacje
- Określenie sposobów wdrażania

Warianty ścieżek dyskusji nad strategią AMG

- z dołu do góry
- z góry do dołu
- podejście interaktywne – strategia rozwoju tworzona jest poprzez wzajemne konsultacje zainteresowanych stron
- podejście dwupoziomowe - formułowanie niezależnych wizji rozwoju na poziomie całości oraz na poziomie jednostek organizacyjnych

Strategiczne obszary działalności uczelni

- Nauka
- Dydaktyka
- Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej
- Organizacja
- Baza materialna

Harmonogram procesu przygotowania strategii

- Zdefiniowanie etapów pracy
- Określenie metody i źródeł uzyskiwania informacji zwrotnych (feedback)
- Określenie terminów powstawania kolejnych przybliżeń ostatecznej wersji dokumentu strategicznego
- Określenie metody i etapów wdrażania strategii oraz terminów refleksji nad jej uaktualnianiem

Propozycje rekomendacji

- Dywersyfikacja źródeł finansowania
 - redukcja udziału dotacji budżetowych i czesnego studentów zaocznych w całości przychodów uczelni
 - określenie sposobów generowania/weryfikacji pomysłów na inne źródła przychodów

Źródła:

- [1] G. Gierszewska, M. Romanowska: Analiza strategiczna przedsiębiorstwa, PWE, Warszawa 2002, s. 36
- [2] K. Obłój: Strategia organizacji, PWE, Warszawa 1998, s. 182
- [3] Opracowanie własne

MEDYCYNĄ PARTNERSKĄ

(na marginesie wykładu dla pielęgniarek)

W czasie 30. lat prowadzenia wykładów z diagnostyki chorób wewnętrznych dla studentów medycyny, a także egzaminując studentów stomatologii z zakresu chorób wewnętrznych, wykształciłam pewne procedury dydaktyczne. Chciałam kontynuować wspaniałe wykłady profesora Mariana Górskiego, który wykladał diagnostykę na moim roku studiów.

Nie zawsze mi się to udawało, ale uważałam, że na trzecim roku studiów mam pokazać studentom urodę medycyny i logikę postępowania lekarskiego. Przyjmując, że diagnostyki szczegółowej będą się uczyć na latach starszych, przywiązywałam wagę do demonstracji chorych, gdyż uważałam, że skoro pamiętam chorych, których mi pokazywano, to i dla moich studentów może to być równie ważne. Uczyłam ich, jak mają zbierać wywiad, ale także jak przeprowadzać chorego przez jego najcięższe sytuacje życiowe, w których lekarz niekiedy może spełniać jedynie rolę Charona. Były to przykłady tzw. medycyny paternalistycznej wykształconej przez tradycję od wielu pokoleń, gdzie patronem był lekarz, do którego przychodził chory ze swymi dolegliwościami szukając pomocy. Każdy z lekarzy lubi tę działalność najbardziej, bowiem tu można poznać urodę medycyny i tak zwanej sztuki lekarskiej.

Ostatnio poproszono mnie o wygłoszenie wykładu z diagnostyki chorób wewnętrznych dla studentek Oddziału Pielęgniarstwa. Okazało się to dla mnie interesujące, sądzę, że może być także interesujące dla czytelników *Gazety AMG*. To, że obecnie pielęgniarki mają ukończyć studia wyższe, świadczy o tym, że w zmieniającej się medycynie, na przełomie stuleci, zawód ten staje się bardziej odpowiedzialny, już nie tylko pomocniczy.

Wykłady z zakresu chorób wewnętrznych dla pielęgniarek nie mogą być powtórzeniem wykładów dla medyków, których celem winna być diagnostyka szczegółowa i terapia. Podobnie jak dla studentów stomatologii program wykładów winien być odrębny i głównie obejmować zespoły chorobowe, które demonstrować się w jamie ustnej lub mogą być przyczyną powikłań ogólnych i stomatologicznych. Z czasem wykształcą się formy szkolenia pielęgniarek i innych zawodów medycznych, które w najbliższych latach będą się wyodrębniać.

Co się dokonało w medycynie, że pielęgniarka w procesie leczenia staje się powoli z pomocnicy lekarza – jego partnerem? Na czym polega medycyna partnerska, która na naszych oczach się tworzy i kiedy zaczęła powstawać? Jak zawsze zależy to od postępu technicznego i rozwoju wiedzy.

Kiedyś pisałam, że medycyna sama w sobie nie jest kreatorem myśli filozoficznych, ale niezwykle szybko adaptuje do swych potrzeb postęp techniczny, który dokonuje się w świecie. Ostatnio półwiecze, w czasie którego uprawiam medycynę, jest tego widownym przykładem.

Pół wieku temu, dzięki postępowi technicznemu a także rozwojowi diagnostyki, głównie anatomopatologicznej (sekcje, materiał biopcytyczny), co było pochodną XIX-wiecznego rozwoju diagnostyki mikroskopowej, zaczęły powstawać nowe specjalności. Jedną z nich jest kardiologia, której postęp datuje się od wprowadzenia badania ekg (1908 r.) oraz konstrukcji kardiowerterów i defibrylatorów. Te ostatnie spowodowały konieczność utworzenia oddziałów intensywnego nadzoru kardiologicznego. Upřednio wiadano, że część chorych ginie z zaburzeń rytmu, a na sekcji nie stwierdzano prawie żadnych zmian anatomopatologicznych. Gdy byłam młodym lekarzem zaleca-

no w *Archives of Internal Medicine* metodę „tumping”, to jest uderzanie pięścią w klatkę piersiową, aby przerwać asystolię, podobnie jak w mechanicznym zegarku, którym wstrząsano, jeżeli się zatrzymał. Defibrylatory i kardiowertery, a także monitory kardiologiczne wyzwoliły postęp, gdyż uderzanie pacjenta prądem odbywa się obecnie ze znanym nasileniem w jednostce czasu i ratuje życie wielu pacjentom. Do tych działań potrzebne już były pielęgniarki bardziej wyszkolone, które między innymi obserwują zaburzenia rytmu serca.

W latach 60. powstała jako wyodrębniona specjalność nefrologia. Zasadniczym bodźcem do konstrukcji dializatorów była ostra niewydolność nerek, która występowała jako powikłanie urazów, zatruc czy infekcji. Chorzy, często młodzi ludzie i dzieci, ginęli z powodu mocznicy, a na sekcji stwierdzano bardzo małe zmiany anatomopatologiczne w nerkach. Ponieważ jednak niektórzy przeżywali i po kilku dniach bezmocznie powracali do zdrowia, postanowiono zlecić przez skonstruowanie „sztucznej nerki”, którą najpierw stosowano w ostrej, a po latach także w przewlekłej niewydolności nerek. To oprzyrządowanie wymagało już współpracy lekarzy i pielęgniarek, które obok opieki nad chorym zajmowały się obsługą coraz bardziej skomplikowanej aparatury.

Podobne procesy dokonały się w diabetologii. Najpierw chorzy ginęli z powodu śpiączek cukrzycowych. Zasadniczym tematem była zatem znajomość przemiany węglowodanowej. Rozwój nowoczesnej insulinoterapii, a także znajomość gospodarki wodno-elektrolitowej doprowadziły do wielkiego postępu. W ciągu ostatnich 15 lat kłeskę śpiączek cukrzycowych praktycznie opanowano. Zainteresowanie lekarzy diabetologów i szkolenych przez nich lekarzy ogólnych, którzy z początku główną uwagę zwracali na cukrzycę typu I, obecnie przesunęło się w kierunku wczesnego rozpoznawania cukrzycy typu II i jej powikłań. Do tego także przyczynił się postęp techniczny. Nowoczesne autoanalizery biochemiczne, które do powszechnego użytku weszły w latach 70. pozwalają na szybkie oznaczanie glikemii. Poprzednio poziom cukru oznaczano metodą Hagedorna, trwało to około godziny, dlatego badanie głównie wykonywano w przypadkach ciężkich, w których podejrzewano obecność cukrzycy lub w prowadzeniu śpiączki. Była to ciągle jeszcze medycyna paternalistyczna. Tu także pielęgniarki były niezwykle przydatne do opieki nad chorym, zwłaszcza przy prowadzeniu chorych w stanach śpiączkowych.

Dalszy postęp, jakim jest produkcja glukometrów i nowoczesna insulinoterapia, stworzyły potrzebę edukacji i samoedukacji chorych. Tu rola pielęgniarek jest nie do przecenienia, gdyż uczą one pacjenta technicznej obsługi penów, dozowania insuliny, a co obecnie ważne, także postępowania nefarmakologicznego. Okazało się, że w tej dziedzinie przeszkolone pielęgniarki są niekiedy bardziej skuteczne i przekonujące dla chorych niż lekarze. Ma tu zapewne znaczenie także czynnik psychologiczny. Spowodowało to, że w zakresie prewencji tzw. chorób cywilizacyjnych rola pielęgniarek jest szczególnie ważna i partnerska i to nie tylko w stosunku do lekarzy, ale także do pacjentów, którzy, jak powszechnie uważa się w świecie, mają do pielęgniarek większą śmiałość i zaufanie.

Wyższa edukacja pacjentów, wykrywanie chorób np. cukrzycy typu II czy nadciśnienia w okresie przed pojawieniem się objawów chorobowych, rozszerza medycynę i stwarza nową filozofię życia. Partnerami bowiem stają się nie tylko pracownicy ochrony zdrowia, ale także sami potencjalni pacjenci. Wymaga to nowych form szkolenia zarówno studentów medycyny, jak i słuchaczy wydziałów pielęgniarstwa. W sumie nosi to miano medycyny partnerskiej. W artykule tym chcę zwrócić uwagę na nowe zagadnienia, które obecnie się tworzą i do których musimy przygotować się.

Medycyna specjalistyczna doprowadziła do niezwykłego postępu. Opanowanie infekcji i ich powikłań,

Oferta dla nauki na rok 2003

FUNDACJA NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ

Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej (FNP), uznawana za najważniejsze z pozabudżetowych źródeł finansowania nauki w Polsce, oferuje obecnie środowisku naukowemu, tak jak co roku, kilkanaście rozmaitych form (programów) pomocy – od stypendiów różnego typu poprzez subwencje na wspieranie inwestycji i modernizacji warsztatów naukowych, czy transfer osiągnięć naukowych, aż do pomocy interwencyjnej w przypadku awarii aparatury czy innych losowych wydarzeń dotyczących instytucji naukowych.

To już dwunasty rok jej działalności dla dobra nauki. Przypomnijmy, że FNP – niezależna, pozarządowa instytucja typu *non-profit* – nie korzysta ze wsparcia budżetu państwa, a środki na swą działalność uzyskuje dzięki aktywnemu lokowaniu posiadanego funduszu w instrumenty finansowe. Łącznie przekazała dotychczas nauce w różnej formie – stypendiów, subwencji, nagród – ponad 210 mln zł.

Wszystkie programy Fundacji mają charakter konkursowy, zaś dewiza, jaką się w swych działaniach kieruje, to „wspierać najlepszych, aby mogli stać się jeszcze lepsi”. Na cele statutowe w 2003 r. Fundacja przeznaczyła kwotę 24 mln zł.

Poniżej zamieszczamy skrócony przegląd tegorocznych propozycji programowych Fundacji, wśród których znalazły się dwie całkowicie nowe: program NESTOR, adresowany do wybitnych, emerytowanych, nadal aktywnych zawodowo uczonych, oraz podprogram SUBIN/Translacja, w ramach którego można starać się o dofinansowanie przekładu na język obcy wybitnych dzieł humanistycznych. Bardzo bogata jest oferta stypendialna, z którą warto się zapoznać. FNP udziela też, podobnie jak w latach ubiegłych, wsparcia instytucjom modernizującym laboratoria naukowe (program MILAB), dofinansowuje też prace poprzekające wdrożenie nowych technologii (program TECHNE).

Pełna wersja oferty programowej FNP na rok 2003 dostępna jest w postaci broszurki w biurze FNP lub jako plik pdf na stronie internetowej FNP: www.fnp.org.pl/publikacje/pr_roczne.htm. Wszystkie informacje o zasadach konkursów, formularze wniosków oraz dane kontaktowe dostępne są na stronie internetowej FNP: www.fnp.org.pl/programy/indx.htm

NAGRODY I STYPENDIA

Nagroda FNP

Indywidualna nagroda dla wybitnych polskich uczonych za szczególne osiągnięcia i odkrycia naukowe, przyznawana w czterech głównych dziedzinach nauki. Kandydaci do nagród mogą być zgłaszani przez wybitnych uczonych zaproszonych przez Fundację, przez dotychczasowych laureatów Nagrody FNP, przez stowarzyszenia naukowe o zasięgu krajowym, mogą ich też zgłaszać we własnym imieniu grupy dziesięciu pracowników naukowych, nie pochodzących z jednej rady naukowej. Termin zgłaszania kandydatur: **31 marca**.

Subsydia Profesorskie

Trzyletnie subsydia dla wybitnych uczonych, umożliwiające intensyfikowanie już prowadzonych prac lub podejmowanie nowych kierunków badań (konkurs zamknięty). W roku 2003 konkurs obejmie dziedzinę nauk ścisłych. Przewiduje się przyznanie do 15 subsydiów o wysokości 240 tys. zł (80 tys. zł rocznie).

Program NESTOR

Nowy program, adresowany do emerytowanych, nadal aktywnych zawodowo uczonych, którzy chcieliby przez pewien czas (do 4 miesięcy) pracować w wybranej krajowej placówce naukowej w innym mieście. Fundacja będzie takie wyjazdy finansować. Szczegółowe informacje na temat zasad konkursu dostępne będą w witrynie internetowej FNP w II kwartale br.

STYPENDIA KRAJOWE

Stypendia krajowe dla młodych naukowców

Roczne stypendium dla najzdolniejszych młodych naukowców (do 30 lat, lub do 32 – dla tych, którzy byli na urloпах wychowawczych) z dorobkiem naukowym udokumentowanym publikacjami. Stypendium można przedłużyć na drugi rok, na

➔ postęp farmakologii pozwoliły na ograniczenie powikłań szeregu chorób, które w ostatnich latach stały się chorobami ambulatoryjnymi, jak nadciśnienie tętnicze, choroba wrzodowa, cukrzyca i inne. Dowodem na to jest między innymi wysoka średnia wieku chorych leżących na oddziałach wewnętrznych, która jest coraz wyższa. Dziś pacjenci są hospitalizowani wtedy, kiedy mają już rozwinięte zmiany narządowe. Młodzi ludzie są leczeni wcześniej, kiedy choroba dopiero zaczyna rozwijać się i dzięki temu nie muszą korzystać z usług szpitalnych.

Nie piszę tu o roli pielęgniarek przy obsłudze nowoczesnego sprzętu u chorych operowanych np. w krążeniu pozaustrojowym, co stało się na naszych oczach nową specjalnością. Pielęgniarki te mało, że mają ze sobą kontakt w kraju, to także działały w kręgach międzynarodowych. Praktycznie we wszystkich obecnie działających towarzystwach specjalistycznych powstały sekcje pielęgniarskie, które dokonują już nawet opracowań naukowych i tworzą medycynę partnerską.

Artykuł piszę między innymi z powodu powołania przez Senat komisji, która ma tworzyć programy dla przyszłych magistrów pielęgniarstwa. Jest to zadanie bardzo potrzebne i na czasie.

Sądzę jednak, że zadanie to wbrew pozorom jest niezwykle trudne. Dla lekarza stary kontakt paternalistyczny z chorym ciągły, nawet przy współczesnej medycynie, jest bardzo interesu-

jący i niezwykle ważny. Myślę, że dla pielęgniarek jest to zadanie trudniejsze, gdyż coraz wyższe kwalifikacje mogą pozornie odciągać je od klasycznej opieki nad chorym, bez której jednak ten zawód w ogóle nie ma sensu.

Wypośrodkowanie zatem relacji między tradycją a nowoczesnością jest często skomplikowane, zwłaszcza w Polsce. W porównaniu z Zachodem, np. Szwecją, Holandią, a nawet Czechami, czy innymi krajami, zwłaszcza protestanckimi, u nas stosunki panujące w lecnicztwie mają niekiedy charakter feudalny. Sądzę, że z winy obu stron, a także z tradycji, gdyż pierwsze pielęgniarki rekrutowały się ze zgromadzeń zakonnych. Pielęgniarki niekiedy w równym stopniu jak lekarze ten system kultywują.

Na oddziałach szpitalnych za mało wspólnie omawia się chorych. Zmiana zwyczajów przy trwających przemianach społecznych, relacjach płacowych i własnościowych w lecnicztwie może być dodatkowo utrudniona. Zwłaszcza, że pielęgniarek jest i sądzę, że będzie zbyt mało w stosunku do lekarzy. Nie ma też klarownego systemu stopniowanego szkolenia, gdzie jedne pielęgniarki miałyby kwalifikacje podstawowe, inne średnie lub wyższe. Tak jest w rozwiniętych krajach świata. Do tego oczywiście my też z czasem dojdziemy, musi tylko przejść fala rewolucyjna, którą obecnie przeżywamy w systemie ochrony zdrowia.

prof. Barbara Krupa-Wojciechowska

podstawie oceny rezultatów osiągniętych w I roku. Corocznie Fundacja przyznaje ok. stu stypendiów; w 2002 r. wysokość rocznego stypendium wyniosła 20 tys. zł. Termin składania wniosków o stypendia na rok 2004: **31 października**. Mogą się o nie ubiegać także osoby urodzone w 1973 r.

Krajowe stypendia wyjazdowe

Finansowanie kilkumiesięcznych wyjazdów badawczych młodych naukowców z tytułem doktora (do 35 lat lub do 37 – dla tych, którzy byli na urlopie wychowawczym) do wiodących ośrodków naukowych w Polsce. Wysokość stypendium, przyznawanego na okres od 1–3 miesięcy, wynosić będzie od 3000 – 4000 zł miesięcznie. Na wniosek instytucji goszczącej, stypendium może zostać przedłużone, jednak nie więcej niż o 3 miesiące. Termin składania wniosków: **15 kwietnia**.

STYPENDIA ZAGRANICZNE

Stypendia dla młodych doktorów

Stypendia dla młodych polskich uczonych (do 35 lat lub do 37 – dla tych, którzy byli na urlopie wychowawczym) na odbycie podoktorskich staży (od 6 do 12 miesięcy) w najlepszych ośrodkach naukowych za granicą. Wysokość stypendiów odpowiada stypendiom typu *postdoc* na Zachodzie i wynosi średnio 2200–3000 euro miesięcznie. Po powrocie istnieje możliwość uzyskania grantu wspomagającego w wysokości do 40 tys. zł. Termin składania wniosków: **15 marca**.

Stypendia na kwerendy za granicą

Finansowanie wyjazdów uczonych ze stopniem doktora na zagraniczne kwerendy biblioteczne i archiwalne, służące realizacji oryginalnych prac badawczych. Wysokość stypendium zależy od miejsca jego realizacji i wynosi średnio 2100 euro miesięcznie. Termin składania wniosków: **15 września**.

Polskie Stypendium Badawcze w Szkole Studiów Sławi- stycznych i Wschodnioeuropejskich Uniwersytetu Londyń- skiego (SSEES)

Roczny staż podoktorski dla polskich uczonych, zainteresowanych prowadzeniem badań w SSEES w Londynie w zakresie studiów nad problematyką polską (Polish Studies). Wysokość stypendium wynosi nie mniej niż 2360 euro miesięcznie. Tematyka badawcza stypendium na rok 2003 dotyczy **wpływu procesu integracji z Unią Europejską na polską gospodarkę**. Wnioski przyjmowane są do **16 kwietnia br.** Należy je składać równocześnie w FNP i SSEES.

Stypendia konferencyjne

Dofinansowanie kosztów udziału polskich naukowców (w wieku do 40 lat w roku składania wniosku) w zagranicznych konferencjach, sympozjach i kongresach naukowych. Wnioski należy składać w Towarzystwie Naukowym Warszawskim (zajmującym się procedurą konkursową) w terminach: **do 28 lutego, do 30 kwietnia, do 30 czerwca, do 30 października**.

PROGRAMY WIELOLETNIE

Program TECHNE (*rozwój nowych technologii, produktów i usług*)

Wspieranie przedkomercyjnych prac nad zastosowaniem nowych technologii, produktów i usług, w tym m.in. prac technicznych i zakupów podzespołów, uruchamiania prototypów, testów półtechnicznych, uzyskiwania atestów i zezwoleń. Termin składania wniosków: **15 lutego**.

Program MILAB (*modernizacja infrastruktury laboratoriów i pracowni*)

W jego ramach można uzyskać subwencje na końcowe etapy inwestycji budowlanych, na modernizację i remonty budyn-

ków i pomieszczeń laboratoryjnych, na przeprowadzki i wyposażenie techniczne i meblowe zmodernizowanych pomieszczeń. Konkurs przebiega w 2 etapach. Wnioski wstępne przyjmowane były **do 31 stycznia**. Jednostki zakwalifikowane do 2. etapu są zobowiązane do dostarczenia uzupełnień w terminie 4 tygodni.

Program SUBIN

Wspieranie inwestycji czy inicjatyw o istotnym znaczeniu dla nauki w Polsce, wymagających wskutek szczególnych okoliczności szybkiej pomocy interwencyjnej. Począwszy od 2003 r. można też – w ramach podprogramu **SUBIN/Translacja** – starać się o dofinansowanie przekładu na język obcy wybitnych polskich dzieł naukowych z zakresu humanistyki. Szczegółowe zasady tego programu określa odrębny regulamin. Wnioski przyjmowane są **bez ograniczeń terminu**.

Program MONOGRAFIE

Stały konkurs Fundacji dla autorów polskich na oryginalne, nie publikowane wcześniej monografie z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych. Fundacja pokrywa koszty wydania najlepszych dzieł, a ich autorom zapewnia honorarium, które w 2002 r. wynosiło 950 zł za arkusz wydawniczy. Prace można składać w Fundacji w **dowolnym terminie**.

Program WYDAWNICTWA

Finansowanie kosztów wydania wieloletnich dzieł seryjnych dokumentujących naukowo dziedzictwo historyczne i cywilizacyjne Polski, a w tym: kolejnych zeszytów *Polskiego Słownika Biograficznego*, *Słownika polszczyzny XVI w.* i *Katalogu zabytków sztuki w Polsce*, a od 2000 r. także serii pt. *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej* (jest to konkurs zamknięty).

Konferencje z cyklu „Fundacji dyskusje o nauce”

W 2003 r. zorganizowana zostanie kolejna, ósma już konferencja z cyklu poświęconego istotnym problemom nurtującym środowisko naukowe. Materiały z konferencji publikowane są w serii wydawniczej pod tym samym tytułem.

PROGRAMY WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

Polskie Honorowe Stypendium Naukowe im. Aleksandra von Humboldta

Stypendium dla wybitnych niemieckich uczonych na prowadzenie badań w Polsce. Wysokość stypendium, przyznawanego na okres od 4–12 miesięcy, w 2003 r. wyniesie 3 tys. euro miesięcznie. Termin zgłaszania kandydatur przez polskich uczonych lub instytucje naukowe: **30 września**.

Stypendia dla naukowców z krajów Europy Środkowowschodniej

Dla naukowców z zagranicy zainteresowanych prowadzeniem badań w Polsce (program realizowany na podstawie porozumienia z Kasą im. Józefa Mianowskiego). Termin składania wniosków w Kasie im. Mianowskiego: **31 października**.

Eksploratorium Integracji Europejskiej

(program realizowany wspólnie z Centrum Badań Przedsiębiorczości i Zarządzania PAN). Opracowywanie oraz archiwizacja materiałów dotyczących procesu integracji europejskiej sektora nauki, postępu technologicznego i innowacji.

Adres Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej:

02-548 WARSZAWA, ul. Grażyny 11

tel.: (22) 845 95 01, fax: (22) 845 95 05

e-mail: fnp@fnp.org.pl

W dniu 11 lutego o godz. 11. odbyła się uroczystość poświęcenia i otwarcia Domu Hospicyjnego im. Ks. Eugeniusza Dutkiewicza w Gdańsku. Licznie zebrani goście, a także pracownicy i wolontariusze Hospicjum zgromadzili się w Kaplicy Baranka Bożego, uroczyste poświęcenie przez abp. ks. dr. Tadeusza Gocłowskiego podczas Mszy świętej koncelebrowanej. Oprawę muzyczną tej liturgii zapewnił Chór Schola Cantorum Gedanensis pod dyрекcją Jana Łukaszewskiego.

Po Mszy świętej odbyło się poświęcenie Domu Hospicyjnego, którego dokonał Metropolita Gdański i prowincjał Pallottynów, ks. Tomasz Skibiński SAC. W trakcie poświęcenia miały również miejsce duszpasterskie odwiedziny pacjentów, którzy od początku lutego znaleźli dom na ostatnie tygodnie i dni swego życia. W tym czasie Schola Cantorum Gedanensis raczyła licznie przybytych doskonale brzmiącą w holu Domu Hospicyjnego muzyką oratoryjną. Podziękowania budowniczym, sponsorom i dobroczyńcom Hospicjum były kolejnym elementem uroczystości, po którym zabrali głos honorowi goście. Odczytano również list od Ministra Zdrowia, przesłany na ręce Rektora Akademii Medycznej.

Następnym etapem uroczystości była sesja naukowa z okazji 20-lecia powstania Hospicjum Pallottinum w Gdańsku. Rozpoczął ją prof. Wiesław Makarewicz, rektor Akademii Medycznej, który mówił o owocnej współpracy środowiska akademickiego i Kościoła w dziele Hospicjum. Pierwszym z mówców miała być prof. Joanna Muszkowska-Penson, współzałożycielka i długoletnia wolontariuszka Hospicjum Pallottinum. Nieobecna z powodu choroby, przekazała swoją wypowiedź na piśmie, prosząc o jej odczytanie swoją długoletnią współpracownicę, S. Nikodemę Czarnul SAC. Kolejny wykład wygłosiła prof. Krystyna de Walden-Gałuszko, krajowy konsultant medycyny paliatywnej. Koncentrując się na osiągnięciach medycyny paliatywnej ukazała jej wkład w wiedzę medyczną i szerzej w relacje do pacjenta i jego otoczenia. Europejskie spojrzenie na medycynę paliatywną i hospicja, połączone z osobistymi odniesieniami do spotkań ze śp. ks. Dutkiewiczem przedstawił prof. Zbigniew Żylicz, gdańszczanin, od ponad 20. lat pracujący w Holandii. Szczególnie ważne były jego obserwacje na temat kontroli bólu, sedacji, czy przekazywania prawdy o nieuleczalnej chorobie.

Na koniec sesji znalazł się czas na debatę wszystkich grup odpowiedzialnych za chorego onkologicznego. Poprowadził ją prof. Jacek Jassem, a oprócz wymienionych wyżej wykładowców głos zabrali również: dr Jolanta Stokłosa, przewodnicząca Ogólnopolskiego Forum

Ruchu Hospicyjnego, dr Ewa Solska, dyrektor Wojewódzkiej Przychodni Onkologicznej, Elżbieta Skowrońska, oddziałowa pielęgniarka Hospicjum, dr Andrzej Gryniewicz, anestezjolog i ks. dr Piotr Krakowiak, psycholog i dyrektor Hospicjum. Dyskusja ukazała wzajemne zrozumienie i szacunek, ukazując jednocześnie przestrzenie, gdzie pracę należy jeszcze poprawić i zintensyfikować. Uroczyste otwarcie zakończył poczęstunek w przestronnym holu Domu Hospicyjnego.

riatu można uzyskać pod numerami tel. 340-1730 lub 349-1734.

Następnego dnia, 12 lutego, do Domu Hospicyjnego zaproszono studentów ze wszystkich duszpasterstw akademickich Trójmiasta, wśród których najliczniejszą grupę stanowili studenci z Duszpasterstwa Akademickiego przy AMG „Źródło”. Po liturgii, której przewodniczył ks. Zbigniew Zieliński, szef Wydziału Duszpasterskiego Kurii Gdańskiej, był czas na prezentację Hospicjum i zaproszenie do

DOM HOSPICYJNY IM. KS. EUGENIUSZA DUTKIEWICZA W GDAŃSKU JUŻ DZIAŁA

Potrzebna pomoc – materialna i duchowa

Tego samego dnia po południu miało miejsce spotkanie wolontariuszy i kandydatów do wolontariatu. Uroczystość rozpoczęła się modlitwą, po której przemówili do licznie zebranych wolontariuszy: prof. de Walden-Gałuszko, prof. Żylicz i przedstawicielka Gdańskiego Wydawnictwa Psychologicznego, sponsorującego edukację wolontariatu. Dyrektor Hospicjum wręczył legitymacje wolontariusza kandydatom, którzy pomagali w porządkowaniu Domu Hospicyjnego; najlepsi otrzymali nagrody ufundowane przez sponsorów i przywilej opieki nad pacjentami Hospicjum. Kolejne spotkanie formacyjne, na które zapraszamy wszystkich zainteresowanych wolontariatem, odbędzie się 1 marca o godz. 10.30 w Domu Hospicyjnym. Zapraszamy wszystkich zainteresowanych – informacje na temat wolonta-

wolontariatu hospicyjnego. Ponad 20 osób zdecydowało tego wieczora, że będzie pomagać chorym w Hospicjum.

W czwartek 13 lutego miało miejsce spotkanie wszystkich ośrodków hospicyjnych i oddziałów medycyny paliatywnej Trójmiasta i Pomorza. Byli przedstawiciele wszystkich trójmiejskich hospicjów, a także goście ze Słupska, Elbląga, Tczewa, Kościerzyny, Wejherowa. Spotkanie było swoistą prezentacją ruchu hospicyjnego w regionie, a jednocześnie zaproszeniem do Domu Hospicyjnego, który powstał również jako ośrodek konferencyjno-szkoleniowy. Wojewódzki konsultant medycyny paliatywnej, dr A. Gryniewicz, przedstawił fakty dotyczące medycyny paliatywnej w województwie pomorskim. Głos zabrano również prof. de Walden-Gałuszko, krajowy konsultant

medycyny paliatywnej. W nieformalnej atmosferze towarzyskiego spotkania mówiono o potrzebie kontynuowania tego rodzaju spotkań środowiska, wykorzystując Dom Hospicyjny do celów formacyjnych.

W piątek i sobotę – 14 i 15 lutego – odbywały się modlitewne spotkania dla rodzin pacjentów Hospicjum Pallottinum, związane z towarzyszeniem w żałobie. Te wzruszające spotkania powiązane z uroczystą LITANIĄ IMION zgromadziły ponad tysiąc osób – przedstawicieli rodzin i przyjaciół naszych pacjentów.

W niedzielę 16 lutego, na zakończenie Otwartych Dni Domu Hospicyjnego miała miejsce liturgia dla przyjaciół ks. Eugeniusza i Hospicjum. O godz. 15. odbyła się wspólna dla Dekanatu Gdańsk-Wrzeszcz modlitwa do Miłosierdzia Bożego, której przewodniczył ks. prałat Mikotał Samp, dziekan wrzeszczański. Na zakończenie Tygodnia Otwartych Drzwi Domu Hospicyjnego pojawili się pracownicy i wolontariusze Hospicjum razem ze swoimi rodzinami, przyjaciółmi i krewnymi. Mszy świętej towarzyszył śpiew Chóru Akademii Medycznej w Gdańsku pod dyrekcją Jerzego Szarafińskiego. Wzruszający koncert po liturgii wykonany w holu Domu Hospicyjnego był ostatnim akcentem uroczystości związanych z otwarciem Domu Hospicyjnego im. Ks. Eugeniusza Dutkiewicza.

Tydzień pełen uroczystości i spotkań był nie tylko celebracją 20-lecia Hospicjum Pallottinum i otwarcia Domu Hospicyjnego. Każde ze spotkań było również okazją do apelu o wsparcie dzieła Hospicjum, które nie udźwignie ciężaru niesienia pomocy rosnącej liczbie pacjentów bez zaangażowania i pomocy instytucji i indywidualnych sponsorów. Również tę relację kończą apelem o wszelką pomoc – materialną i duchową – zachęcając jednocześnie do odwiedzenia Domu Hospicyjnego i korzystania z centrum konferencyjno-szkoleniowego gotowego przyjąć spotkania i wykłady dla 200 osób.

W każdą niedzielę o godz. 15. w Kaplicy przy ul. Kopernika 6 odprawiana jest Msza święta za przyjaciół i darczyńców Hospicjum, po której można odwiedzić Dom Hospicyjny. Serdecznie zapraszamy, dziękując za każdą pomoc i dobro wyświadczone na rzecz Hospicjum. Informacje na temat Hospicjum i form pomocy można uzyskać pod numerami telefonów 340-1730, 345-5644, 349-1734 lub osobiście, odwiedzając Dom Hospicyjny przy ul. Kopernika 6 w Gdańsku-Wrzeszczu.

ks. dr Piotr Krakowiak SAC
dyrektor Hospicjum Pallottinum
wraz z pracownikami
i wolontariuszami Hospicjum

OŚRODEK EDUKACJI CHORYCH NA CUKRZYCĘ I NADCIŚNIENIE TĘTNICZE

Dnia 19 lutego br. w Regionalnym Centrum Diabetologii otwarto Ośrodek Edukacji Chorych na Cukrzycę i Nadciśnienie Tętnicze, a także internetową kawiarenkę. Na uroczystość przybyli zaproszeni goście, wśród nich władze Uczelni – rektor prof. Wiesław Makarewicz, prof. Bolesław Rutkowski, prorektor ds. dydaktyki, dr Sławomir Bautembach, dyrektor administracyjny AMG, Michał Mędraś, dyrektor ACM, prof. Bogdan Wyrzykowski, kierownik Katedry Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii, prof. Barbara Krupa-Wojciechowska.

Witając gości kierownik Centrum, dr Ewa Semetkowska-Jurkiewicz, omówiła znaczenie edukacji dla chorych na cukrzycę. Lekarze diabetolodzy oraz pielęgniarki uczyły się trudnej sztuki edukowania chorych w wiodących ośrodkach za granicą. Edukacja chorych prowadzona jest w Katedrze Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii od kilku lat. Dużą pomoc uzyskano od prof. M. Bergera i prof. P. Sawickiego z Düsseldorfu, którzy przekazali wiele materiałów dydaktycznych dla chorych. Edukacja pomaga w nawiązaniu korzystnych relacji lekarz – pacjent – pielęgniarka. W Regionalnym Centrum Diabetologii prowadzona jest indywidualna i grupowa „szkoła dla chorych na cukrzycę”.

Na edukację jest podpisana umowa z Pomorską Kasą Chorych. W zeszłym roku udzielono ponad 20 tysięcy porad diabetologicznych i 1000 edukacyjnych. W szkoleniu dużą rolę odgrywają pielęgniarki edukatorki, które mówią „prostym językiem” do pacjentów. Szkolenia prowadzi się w formie dyskusji i zajęć praktycznych, a dotyczą wykonywania zastrzyków insuliny, diety, zapobiegania podwyższonym i zbyt niskim stężeniom glukozy we krwi, nauki samokontroli, pomiarów ciśnienia tętniczego.

Pacjenci uczą się istoty cukrzycy, a także zapobiegania śpiączkom cukrzycowym oraz powikłaniom, np. nefropatii, retinopatii cukrzycowej. Chorych uczy się także pielęgnacji stóp, aby zapobiegać amputacjom kończyn dolnych.

W Centrum wyposażonym w wiele pomocy naukowych, m.in. atrapy żywieniowe i tablice, prowadzona jest edukacja w grupach: dla pacjentów z cukrzycą typu 1 na insulinie, typu 2 leczonych tabletkami, dla niedowidzących. Edukacja pomaga chorym poznać swoją chorobę i uczy z nią żyć.

Badania naukowe wykonane w Centrum Diabetologii wykazały, że u pacjentów po trzech miesiącach po odbyciu szkolenia poprawiło się wyrównanie cukrzycy, jest mniej hipoglikemii, nastąpiła poprawa stężenia cholesterolu i innych parametrów.

Badania na świecie wykazują, że u chorych edukowanych zmniejsza się ilość śpiączek cukrzycowych, ślepoty, amputacji kończyn dolnych i innych powikłań o około 75%.

Przed kilku laty Katedra Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii rozpoczęła nową formę edukacji dla pacjentów przez Internet. Zostały utworzone dwie strony – jedna dla chorych na cukrzycę www.cukrzyca.pl – druga dla osób z nadciśnieniem tętniczym – www.nadciśnienie-tętniczne.pl. Strony zawierają materiały edukacyjne zarówno dla lekarzy, jak i dla pacjentów, ponadto lekarze diabetolodzy odpowiadają na pytania pacjentów.

Obecnie otworzono w Regionalnym Centrum Diabetologii kawiarenkę internetową Novo Web Cafe, sponsorowaną przez firmę Novo Nordisk. Jest to szósta już w Polsce kawiarenka internetowa dla chorych na cukrzycę. Uroczystego otwarcia Ośrodka Edukacji dla chorych dokonał rektor prof. Wiesław Makarewicz.

dr med. Ewa Semetkowska-Jurkiewicz
kierownik Samodzielnej Pracowni –
Regionalnego Centrum Diabetologii
Katedry Nadciśnienia Tętniczego
i Diabetologii AMG

DOM SENIORA AM w GDAŃSKU

Idea stworzenia Domu Seniora Akademii Medycznej w Gdańsku ma już paroletnią historię, ciągle aktualizowaną, która jest tematem statycznych działań Klubu Seniora AMG. Należy podkreślić, że zamysł powołania takiej jednostki przedstawiono JM Rektorowi prof. Wiesławowi Makarewiczowi i władzom Uczelni, które przyjęły tę inicjatywę ze zrozumieniem i przychylnością.

Założenia i koncepcje zrealizowania tego projektu od początku budziły jednak wiele trudności. Aby je skutecznie pokonać należało odpowiedzieć na następujące pytania:

1. czy tworzenie Domu Seniora ma swoje uzasadnienie społeczne w naszym środowisku
2. czy Klub Seniora może wskazać obiekt, należący do AMG, który mógłby służyć – po dokonaniu adaptacji – temu celowi
3. w jaki sposób pozyskać środki na adaptację i remont takiego obiektu
4. jak zapewnić administrowanie i funkcjonowanie Domu Seniora, żeby nie obciążać bieżącego budżetu AMG.

ad. 1. Inicjatywa Klubu Seniora stworzenia Domu Seniora Akademii Medycznej w Gdańsku „Nasz Dom” powstała w oparciu o wyniki wcześniej rozpisanej ankiety skierowanej do emerytowanych pracowników AMG. Odpowiedzi uzyskane od około 200 respondentów wykazały, że wiele osób popiera tę inicjatywę, a co więcej, część z nich byłaby zainteresowana, z uwagi na trudną sytuację życiową, zamieszkiwaniem w tym domu. Jest to jeszcze jednym potwierdzeniem, w jakich niełatwych warunkach przyszło żyć naszym emerytom niezależnie od zajmowanego kiedyś stanowiska w Uczelni. Dodatkowym argumentem może być fakt, że uzyskanie miejsca w istniejących domach opieki jest bardzo trudne. Dom Seniora umożliwiłby spokojną i godną egzystencję, szczególnie samotnym emerytom.

ad. 2. Przystępując do realizacji projektu Zarząd Klubu Seniora zwrócił się pismem z dnia 27 marca 2000 r. do JM Rektora z prośbą o przekazanie na Dom Seniora niezamieszkanego, (pustostanu) dawnego hotelu pielęgniarskiego, stojącego w Gdańsku-Wrzeszczu przy ul. R. Traugutta 111, wraz z działką nr 206.

Powierzchnia budynku 600 m², powierzchnia gruntu 4428 m², 79405 m², funkcje w planie: usługi, nauka. Wartość szacunkowa działki wraz z budynkiem wynosi 1 mln 200 tys. zł i jest własnością AMG. Budynek położony jest w ogrodzie blisko centrum miasta, lokalizacja ta stanowi dodatkowy walor usytuowania w tym miejscu Domu Seniora. Budynek od dawna niezasiedlony niszczeje, zwiększając z upływem czasu zakres remontów i związane z tym koszty.

Należy dodać, że w swoim czasie dom ten wraz z posesją został przekazany AMG bezfinansowo przez władze wojewódzkie do wykorzystania na cele społeczne. W czasie spotkania w dniu 18 stycznia 2001 r. delegacji Zarządu Klubu Seniora z JM Rektorem (artykuł prof. Stanisławy Mateckiej-Dymnickiej w nr 2/2001 *Gazety AMG*) przedstawiono problemy związane z uruchomieniem Domu Seniora.

Zastępca dyrektora ds. technicznych inż. Zbigniew Krawiec i mgr Adam Bryk przedstawili założenia projektowe adaptacji i remontu budynku. Projekt koncepcyjny oraz makieta domu wykonane przez mgr. inż. Adama Bryka członka zarządu Klubu Seniora AMG, za co należał mu się słowa uznania, zakłada umieszczenie około 25 łóżek w pokojach jedno- i dwuosobowych z sanitariatami oraz niezbędną infrastrukturą, jak np. pokój recepcyjny (świetlica), pokój przeznaczony do badań lekarskich, itp.

Szacunkowy koszt remontu i adaptacji, zgodnie z projektem opracowanym przy udziale władz administracyjnych, wynosi około 1 miliona zł. W czasie dyskusji przyjęto propozycję powołania Fundacji Domu Seniora AMG dla realizacji adaptacji i remontu wskazanego obiektu (b. hotel pielęgniarek przy ul. R. Traugutta 111) oraz prowadzenia Domu Seniora.

Na tym etapie rozmów nie uzyskano zgody na przekazanie ww. obiektu. JM Rektor wyraził zastrzeżenie, że zgodę na taką decyzję może podjąć Senat AMG, a ponadto – w pierwszej kolejności należy utworzyć Fundację Domu Seniora, której powołanie także wymaga zgody Senatu AM w Gdańsku.

Na marginesie warto wspomnieć, że około pół roku po tych rozmowach, ku powszechnemu zdziwieniu, w gazecie *Nieruchomości Pomorskie* z 26 września 2001 r. ukazał się anons zapraszający do składania ofert na wydzierżawienie lub kupno znajdujących się w użytkowaniu wieczystym nieruchomości Uczelni, m.in. Hotelu Pielęgniarek usytuowanego w Gdańsku-Wrzeszczu przy ul. R. Traugutta 111. Na szczęście nie doszło do żadnych transakcji i po wyjaśnieniach dom ten pozostaje nadal do dyspozycji władz Uczelni, może więc stanowić podstawę do dalszych starań na pozyskanie go na potrzeby Domu Seniora.

ad. 3. Ważnym problemem do rozwiązania pozostaje kwestia sfinansowania remontu i adaptacji obiektu. Próby pozyskaniu sponsora, które podejmowano między innymi z firmą budowlaną Doraco (poprzez p. dr. Hassa), nie powiodły się. Ta sytuacja zrodziła zamysł powołania fundacji Akademii Medycznej w Gdańsku „Nasz Dom”.

Na powołanie fundacji Senat AMG wyraził zgodę, co potwierdził uchwałą z dnia 31 maja 2001 r. w sprawie przystąpienia AMG do Fundacji „Nasz Dom”, w której czytamy: *Na podstawie §24 ust. 18 Statutu AMG Senat AMG wyraża zgodę na przystąpienie AMG do Fundacji „Nasz Dom” – podpisano rektor prof. dr hab. Wiesław Makarewicz.*

Rozpoczęto prace techniczne nad zrealizowaniem i powołaniem fundacji, sformułowano statut fundacji i uzyskano pismenną zgodę na udział w składzie Rady Fundacji przedstawicieli:

- Akademii Medycznej w Gdańsku
- JE ks. abp. dr. Tadeusza Goćłowskiego, metropolity gdańskiego
- marszałka sejmiku województwa pomorskiego Jana Zarębskiego
- spółki akcyjnej Pharmag w Gdańsku reprezentowanej przez jej prezesa Jerzego Milewskiego.

Celem Fundacji jest opieka, pomoc mieszkaniowa emerytowanym i przebywającym na rencie nauczycielom akademickim oraz innym emerytom i rencistom, byłym pracownikom Uczelni.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez:

- a) budowę lub adaptację nieruchomości i ruchomości z przeznaczeniem jej na Dom Seniora o nazwie „Nasz Dom”
- b) prowadzenie Domu Seniora.

Majątek Fundacji stanowi fundusz założycielski w wysokości 1000 zł, zwany dalej funduszem, przekazany od każdego z fundatorów oraz dochody uzyskane przez Fundację w toku jej działalności. Dochody Fundacji pochodzą w szczególności z: darowizn, spadków przewyższających długi spadkowe, zapisów, subwencji.

ad. 4. Problem administracji Domu Seniora AMG postanowiono powierzyć Caritas Gdańsk, na co uzyskano częściowo zgodę, a co zwniżyłoby Akademię Medyczną w Gdańsku z ponoszenia kosztów wynikających z działalności tej jednostki.

W międzyczasie pojawiły się sugestie Zarządu Klubu Seniora AMG, aby wstrzymać prace nad powołaniem Fundacji. Argumentem dla takiej decyzji były próby powołania spółki AMG z Caritas Gdańsk, która zajęłaby się zorganizowaniem Domu Seniora AMG zarówno w sensie remontu, adaptacji budynku przy ul. R. Traugutta 111 jak i przejęciu obowiązków admini-

Odszedł znakomity bibliotekarz i niezwykle Człowiek **ŚP. MGR MIECZYŚŁAWA BARA** **(1924–2003)**

W mroźny dzień 15 lutego 2003 roku pożegnaliśmy na cmentarzu Łostowice zmarłą 10 lutego po długotrwałej i cierpliwie znoszonej chorobie mgr Mieczysławę Bara.

Mgr filologii romańskiej, starszy kustosz dyplomowany Mieczysława Bara urodziła się 1 stycznia 1924 roku we Lwowie. Tam też uczęszczała do szkoły podstawowej i gimnazjum. Klasy licealne ukończyła konspiracyjnie i świadectwo dojrzałości, wydane przez Komisję Kwalifikacyjną, otrzymała w 1946 roku w Krakowie. W latach 1946 – 1952 (z półtoraroczną przerwą spowodowaną chorobą i śmiercią rodziców) studiowała romanistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Drogę zawodowej kariery rozpoczęła w Bibliotece Głównej Politechniki Gdańskiej – pracowała tam w latach 1952–1958 i – po przerwie poświęconej wychowaniu córek – w okresie od 1969 r. do 1975 r.; od 1971 r. już jako bibliotekarz dyplomowany. W maju 1975 r. przeszła do Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Gdańsku, najpierw na stanowisko kierownika Oddziału Udostępniania, a

od 1 listopada 1976 roku – wicedyrektora Biblioteki Głównej. Na tym stanowisku pracowała do przejścia na emeryturę w 1987 roku. Jednak jeszcze do kwietnia 1990 roku była zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu, wtedy też, jeszcze w pełni sił, pożegnała Bibliotekę Główną AMG.

stracji domu. W zebraniu poświęconym tej koncepcji poza członkami Zarządu Klubu Seniora uczestniczyli: dyrektor administracyjny AMG dr Sławomir Bautembach i dyrektor Caritas Gdańsk oraz dyrektor Domu Seniora w Gdańsku–Przymorzu przy ul. Fromborskiej ks. Bratke.

W parę tygodni po owym zebraniu nadeszło pismo z Caritas Gdańsk o możliwości przystąpienia tej instytucji do takiej spółki i realizacji planów tworzenia Domu Seniora AMG. W tej sytuacji postanowiono wznowić prace nad powołaniem fundacji. Zgodnie z sugestią JM Rektora w pierwszej kolejności należy powołać fundację, a następnie wystąpić do Senatu AMG o wyrażenie zgody na przekazanie budynku, dawnego hotelu pielęgniarzek na cele organizacji Domu Seniora AMG. Sporządzony Statut Fundacji 31

stycznia 2003 r. przekazaliśmy JM Rektorowi do akceptacji z jednoczesną prośbą o przyjęcie przez niego funkcji przewodniczącego Zarządu Fundacji, które to przewodnictwo byłoby przekazywane kolejnym rektorom AMG, tak jak to obecnie dzieje się w stosunku do od lat istniejącej Fundacji Rozwoju Akademii Medycznej w Gdańsku. Spodziewając się pozytywnego rozwiązania problemów związanych z założeniem Fundacji AMG „Nasz Dom” będziemy mogli zacząć zbierać pieniądze. Należy już dziś apelować do wszystkich ludzi dobrej woli, do członków Stowarzyszenia Absolwentów naszej *Alma Mater*, do całej społeczności naszej Uczelni o czynne wsparcie i pomoc w zrealizowaniu tej inicjatywy.

prof. Zdzisław Wajda

W zawodzie bibliotekarza trudno o błyskotliwe efekty, biblioteczna codzienność to raczej mrówcze i często jednostajne czynności, z drugiej strony – wielki świat książek i ludzi – użytkowników, którzy są sensem istnienia biblioteki. Wieloletnia praca i wyjątkowa postawa Pani mgr Bara to potwierdzały. Gruntowna wiedza, najwyższe kwalifikacje zawodowe, znajomość warsztatu bibliotecznego i potrzeb czytelniczych, zwłaszcza dobra znajomość potrzeb środowiska naukowego Uczelni – to były atuty mgr Bara jako bibliotekarza. Jako Człowieka cechowała Ją głęboka prawość i rzetelność, sumiennosc i poczucie obowiązku, nadzwyczajne oddanie instytucji, traktowanie pracy jako pełnienie służby, szczególna umiejętność współżycia z ludźmi i kierowania zespołem. Do Pani Mieci – jak nazywał Ją zespół – można było przyjść z każdą sprawą, taką – do wyszeptania na ucho i taką do głośnego przedyskutowania. Nigdy nie żałowała czasu i sił dla nikogo, była pełna ciepła, a przecież jednocześnie potrafiła być wymagająca i konsekwentna. Niestychaną życzliwość łączyła z głębokim poczuciem sprawiedliwości w osądzaniu spraw i ludzi. Z Pani Mieci emanował życiowy optymizm, cudowne poczucie humoru i wielka dobroć, którą rozłaczała wokół siebie i pomnażała w każdym z nas. Otaczał Ją ogromny szacunek połączony z wielką sympatią i szczerem przywiązaniem całego zespołu. W Bibliotece zostały trwałe ślady Jej działalności – choćby kolejne tomy „Bibliografii publikacji pracowników Akademii Medycznej w Gdańsku”, czy konkretne rozwiązania organizacyjne, nade wszystko jednak pozostał ślad niezwyklej osobowości, najcenniejszy, bo zaszczerpiony w ludziach, którzy kontynuują tutaj pracę, w niej się realizują, starając się naśladować niedościgły wzór.

Myśląc o latach wspólnie przepracowanych z Panią Mieczysławą, dominuje we mnie uczucie głębokiej wdzięczności. Wdzięczności za to, że w roku 1981, kiedy podejmowałam pracę w Bibliotece Głównej Akademii Medycznej w Gdańsku, zechciała mnie wprowadzić do zespołu, cierpliwie uczyła zarządzania tą Biblioteką, a potem obdarzyła przyjaźnią i towarzyszyła w codziennej pracy roztropną radą, mądrością, życzliwością, ciepłym humorem – a wszystko to miało źródło w przepelnionym dobrocią, najlepszym sercu.

Z obfitości serca mówią jego usta (Łukasz 6:45). Tak więc – obficie obdarowana, dziękuję z całego serca Dobremu Bogu, że na mojej życiowej drodze pozwolił mi spotkać taką Osobę.

Józefa de Laval

SPRAWY NAUKI

Polacy osobno czy razem z Europą?

W 421 numerze *Nature* z dnia 30 stycznia 2003 ukazał się artykuł Q. Schiermeiera, niemieckiego korespondenta tego czasopisma, zatytułowany „Polacy osobno czy razem z Europą?”, poświęcony sytuacji polskiej nauki w przededniu wejścia naszego kraju do Unii Europejskiej. Poniżej prezentujemy wybrane fragmenty artykułu:

Matthias Bochtler promienieje radością. Młody biofizyk z dumą mierzy wzrokiem pomieszczenie w piwnicy Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie. Tutaj, za szerokim oknem, znajduje się duma i radość jego grupy: nowy aparat do badań rentgenokrytalograficznych białek o wartości 0,5 mln euro. Spoglądając na monitor komputera, Bochtler kiwa głową z zadowoleniem – pierwsze wyniki wyglądają obiecująco.

W Warszawie jest on kimś w rodzaju osobistości naukowej. Bochtler, uprzednio doktorant niemieckiego biochemika i laureata Nagrody Nobla, jest jednym spośród kilku zagranicznych naukowców, którzy kontynuują swą karierę w Polsce. Jest symbolem zmian, które, zdaniem wiodących polskich badaczy, będą konieczne, jeżeli kraj ten chce zebrać naukowe owoce swej pogłębiającej się integracji z Zachodem.

Polska jest największym spośród dziesięciu państw, które wejdą w skład Unii Europejskiej w 2004 r. i jej naukowcy mogą już uczestniczyć w badaniach finansowanych przez Unię. Skorzystanie z większości tych szans będzie wymagało jednak przystosowania się do surowych wymagań współzawodnictwa panujących w międzynarodowym świecie naukowym. W polskim środowisku naukowym, zdominowanym przez pokolenie wykształcone w okresie komunistycznej izolacji, może okazać się to rzeczą niełatwą.

Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej, założony w 1997 r., koncentruje swój wysiłek na tym, aby elita polskich biologów mogła zaistnieć na międzynarodowej scenie naukowej. „Od początku pomysł polegał na tym, aby stworzyć coś naprawdę nowego – placówkę wzorowaną na narodowych instytutach zdrowia w USA, której środowisko naukowe byłoby otwarte na współzawodnictwo międzynarodowe” – mówi

neurobiolog Jacek Kuźnicki, energiczny dyrektor Instytutu.

Przyciągnięcie tak wybitnych badaczy jak Bochtler było główną częścią tego planu. Niezależni, utalentowani kierownicy laboratoriów badawczych – miejscowi i zagraniczni – zadecydują o rozwoju nauki w Polsce – mówi Kuźnicki. Biorąc to pod uwagę, kierownicy zespołów badawczych zostali wybrani w drodze otwartego konkursu przez międzynarodowy komitet doradczy. Podobnie ważny – utrzymuje Kuźnicki – jest obowiązujący w Instytucie system kontraktów zawieranych na czas określony oraz surowych ocen, radykalnie odchodzący od systemu stałego zatrudnienia, panującego ciągle jeszcze w większości spośród ok. 80 placówek badawczych podległych Polskiej Akademii Nauk.

„Nasza dalsza praca zależy całkowicie od osiąganych wyników naukowych” – mówi Maciej Żylicz, kierownik zakładu biologii molekularnej Instytutu, którego publikacje na temat roli białek szoku termicznego w komórkach nowotworowych sprawiły, że jest jednym z najczęściej cytowanych polskich biologów. „Akceptuję to, że jako naukowiec muszę sobie ciągle udowadniać, że jestem dobry” – twierdzi [...].

Wydaje się, że zasada obowiązująca w Instytucie sprawdza się. Placówka jest nie tylko postrzegana jako modelowa przez Komitet Badań Naukowych (KBN), uzyskując w drodze wygranych konkursów znaczną część z niewielkich środków finansowych przeznaczanych w Polsce na naukę, ale również otrzymuje granty z zagranicy [...].

Z dala od Instytutu sprawy nie wyglądają w Polsce jednak tak różowo i w niektórych początkowych reakcjach na powstanie tej placówki wyczuć można było zazdrość. „Istniał silny sprzeciw wśród polskich profesorów” – wspomina Kuź-

nicki. „Polska Akademia Nauk była bardzo sceptyczna, szczególnie jeśli chodzi o zasadę zewnętrznej kontroli jakości prowadzonych badań i kontraktowy system zatrudnienia w Instytucie” [...]. Niektórzy uczeni utrzymują, że istnieją powody, aby zachować ostrożność we wprowadzaniu obcych rozwiązań do polskiej nauki.

Włodzimierz Zagórski-Ostoja, dyrektor Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN w Warszawie zgadza się z tym, że akademia potrzebuje „świeżej krwi”. W celu wspierania wymiany młodych naukowców utworzył w instytucie Polsko-Francuskie Centrum Biotechnologii Roślin. Sądzi jednak, że Polska nie jest jeszcze gotowa do wprowadzenia systemu zatrudnienia opierającego się na kontraktach zawieranych na czas określony. Aby je realizować, wielu pracowników naukowych, którym zależy na dalszym rozwoju musiałoby przenosić się z jednego laboratorium do drugiego. „Nieograniczona mobilność kadry naukowej nie jest jedynym warunkiem dobrej nauki” – uważa [...].

W opinii innych naukowców, polska nauka musi się przystosować, jeżeli chce sprostać międzynarodowej konkurencji. „Główny problem polega na tym, że państwo polskie wspiera instytucje naukowe, a nie poszczególnych badaczy oraz na tym, że 90% spośród grona polskich profesorów osiąga wiek emerytalny pracując w tej samej instytucji, w której rozpoczęła swą karierę naukową” – uważa Leszek Kaczmarek, neurobiolog w Instytucie Biologii Eksperymentalnej im. Nenckiego w Warszawie [...].

Według obliczeń, prawie połowa spośród młodych polskich naukowców po doktoracie pracuje obecnie w USA. Profesor Michał Kleiber, minister nauki i szef KBN, nie jest zaniepokojony tymi danymi statystycznymi – jego głównym

Nauka w krajach Europy Wschodniej

	Środki przeznaczone na badania naukowe i rozwój (% PKB)	Liczba publikacji rocznie przypadająca na milion mieszkańców	Udział eksportu wysokich technologii w ogólnym eksporcie (%)
Unia Europejska	1.93	755	19.7
Polska	0.75	221	2.1
Republika Czeska	1.24	352	7.8
Węgry	0.69	370	22.9
Rumunia	0.40	70	4.5
Republika Słowacka	0.66	293	4.1
Słowenia	1.51	577	3.7

celem jest uzyskanie zwiększenia nakładów na badania naukowe i reforma polskiej nauki od podstaw. Osiągnięcie tych celów stwarza nadzieję na ewentualny powrót najlepszych naukowców z emigracji. „Pod względem ilościowym nasza baza naukowa jest dostatecznie silna, ale ciągle znajdujemy się w okresie przejściowym” – twierdzi.

Doptyw młodych, utalentowanych osób do nauki nie jest głównym problemem, gdyż liczba studentów wzrosła od 1990 r. ponad czterokrotnie. Natomiast roczny budżet KBN zmniejszył się w porównaniu z 2000 r. o ok. 20% i obecnie wynosi zaledwie 670 mln euro, co w przybliżeniu odpowiada rocznym wydatkom na naukę kilku zachodnich placówek naukowych typu uniwersyteckiego. Podobnej wysokości fundusze napływają do polskich laboratoriów badawczych z innych źródeł, także z Unii Europejskiej. Biorąc pod uwagę udział wydatków na naukę w dochodzie narodowym, w Polsce wydaje się na ten cel znacznie mniej niż w krajach Unii, a nawet mniej niż w sąsiednich państwach Europy Wschodniej, jak Słowenia czy Republika Czeska (patrz tabela).

[...] KBN poszukuje sposobu koncentracji dostępnych funduszy w najbardziej konkurencyjnych na rynku naukowym jednostkach badawczych. W tym celu sporządzona została lista 157 polskich laboratoriów naukowych, które złożyły aplikacje o fundusze z Unii Europejskiej i uzyskały od recenzentów z Brukseli ocenę „dobrą” lub wyższą.

Plan zakłada uprzywilejowanie tych placówek, jeśli chodzi o ich finansowanie w przyszłości. Jednak zapewnienie wystarczających środków, które pozwoliłyby czołowym polskim grupom badawczym na współzawodnictwo na równych warunkach z zespołami naukowymi z Zachodu oznacza wycofanie państwowego poparcia dla gorzej funkcjonujących laboratoriów czy instytutów. Biorąc to pod uwagę, postęp musi następować wolniej. Jan Krzysztof Frąckowiak, podsekretarz stanu w KBN, szacuje, że tylko jedna czwarta projektów badawczych realizowanych w instytutach Polskiej Akademii Nauk jest konkurencyjna w skali międzynarodowej. Jednakże, obecnie tylko jeden z instytutów PAN, prowadzący badania w dziedzinie ekologii jest przeznaczony do likwidacji.

Podobnie wygląda sytuacja, jeśli chodzi o uniwersytety. Pozytywne oznaki występują na posiadającym 700-letnią historię Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, będącym naukową kolebką Mikołaja Kopernika. W październiku zeszłego roku otwarte zostało tam pierwsze w kraju uniwersyteckie centrum biotechnologii, które współpracuje z czołowymi

BioMoBiL-owy KURIER (2)

czyli o pakietowej strukturze pracy Centrum Doskonałości w Bio-bezpieczeństwie i Biomedycynie Molekularnej „BioMoBiL” opartego o jednostki Uniwersytetu Gdańskiego i Akademii Medycznej w Gdańsku

W poprzednim Kurierze (*Gazeta AMG*, grudzień 2002) opisałem ideę stojącą za tworzeniem centrów doskonałości (kompetencji) w sferze nauki i technologii krajów kandydujących do Unii Europejskiej i okoliczności przyznania blisko półmilionowego EURO-grantu na projekt koordynowany przez Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG-AMG w latach 2003–2005. Dzisiaj będzie o pakietach pracy.

Pakiety pracy (*ang. work packages*), w ramach których Centrum będzie organizowało działalność, odzwierciedlają typ zadań i zamiarów na cały okres finansowania przez Generalny Dyrektoriat Nauki UE. Po przeczytaniu tytułów zrozumiałe staje się pojęcie środków towarzyszących (*ang. accompanying measures*) nauce, którymi faktycznie są przyznane nam fundusze:

WP1 – Konferencje Centrum (koordynuje Andrzej C. Składanowski),

WP2 – Integracja Letniej Szkoły Biotechnologii z programem kształcenia podyplomowego (koordynuje Ewa Łojkowska),

WP3 – Nawiązanie kontaktów bliźniaczych z BioCity w Turku (Finlandia) (koordynuje Jacek Bigda),

WP4 – Inicjowanie i rozwój narodowych i międzynarodowych sieci z udziałem Centrum (koordynuje Anna J. Podhajska),

WP5 – Budowanie infrastruktury Centrum (koordynuje Andrzej C. Składanowski),

WP6 – Tworzenie specjalnych kolekcji i baz danych w Centrum (koordynuje Renata Ochocka),

WP7 – Unowocześnianie, ulepszanie i powiększanie skali technik laboratoryjnych i poza-laboratoryjnych w Centrum,

7.1 – Techniki stosowane w badaniu markerów molekularnych chorób człowieka (koordynuje Zbigniew Kmiec),

7.2 – Techniki molekularnej biotechnologii stosowane w diagnostyce i terapii (koordynuje Andrzej C. Składanowski),

7.3 – Techniki stosowane w badaniach chorób infekcyjnych ludzi i zwierząt (koordynuje Bogusław Szewczyk),

7.4 – Techniki biotechnologii w zastosowaniu do ochrony środowiska i zachowania bio-różnorodności (koordynuje Ewa Łojkowska),

7.5 – Techniki stosowane w analizie struktury i funkcji DNA i RNA (koordynuje Grzegorz Węgrzyn),

WP8 – Promocja, *public relations*, upowszechnianie i komercjalizacja działalności Centrum (koordynuje Anna J. Podhajska),

WP9 – Koordynacja działalności Centrum (Jacek Bigda).

Dla każdego z pakietów oraz podpakietów określone zostały cele cząstkowe i końcowe, metodologia i baza materialna działania, partnerzy, *deliverables* czyli produkty etapowe i końcowe oraz *milestones* (kamienie milowe). ➡

zachodnimi zespołami naukowymi, a jesienią uruchomione zostaną studia angielskojęzyczne. Niestety, tego typu inicjatywy są rzadkością w systemie, który cechuje brak szerokich horyzontów i niekonkurencyjność.

Obecne prawo pracy oraz silna pozycja związków zawodowych w Polsce ograniczają możliwość likwidacji placówek naukowych przez KBN. Ograniczanie liczby personelu naukowego na uczelniach nie jest poza tym dobrym rozwiązaniem wobec potrzeby kształcenia wzrastającej liczby studentów.

Prof. Kleiber ma nadzieję, że po wstąpieniu do Unii Europejskiej infrastruktura naukowa Polski ulegnie znacznej poprawie dzięki pieniądзом z unijnych funduszy strukturalnych, przeznaczonych na rozwój ekonomiczny biedniejszych regionów Wspólnoty. Jednakże w przy-

padku braku znaczącego postępu w zakresie transformacji przemysłowej kraju, Polska będzie musiała zdobyć znaczną część funduszy dostępnych z budżetu Unii przeznaczonego na badania naukowe, aby większa liczba jej ośrodków naukowych mogła osiągnąć taki poziom międzynarodowego współzawodnictwa naukowego, jaki reprezentuje obecnie Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej. Trudno jest przewidzieć, czy będzie to możliwe bez masowej likwidacji laboratoriów, które prawdopodobnie nigdy nie osiągną tego poziomu.

Tak więc droga do pomyślnej integracji europejskiej może okazać się dla polskiej nauki długa i wyboista.

dr hab. Antoni Nasal, prof. nzw. AMG

Produktami będą najczęściej raporty przygotowane dla Unii Europejskiej, ale również materiały zjazdowe, foldery informacyjne, publikacje na temat działalności Centrum, dyski CD z zapisem wykładów, strony www, etc. Istotne, że będą miały charakter publiczny, ale prawa własności do znajdującej się w nich wiedzy posiadać będzie Komisja Europejska, gdyż takie są warunki kontraktu. Jestem pewien, że pojawią się one również na łamach *Gazety AMG* bezpośrednio lub w formie opisu dostępu do nich. „Kamienie milowe” to określenie ważnego osiągnięcia, kluczowego etapu, jak np. wprowadzenie na rynek usług jakiejś opracowanej analizy diagnostycznej, podpisanie umowy o współpracy w ramach 6 Programu Ramowego itp.

A teraz *ad rem*

Ad 1. Zamierzamy zorganizować w dniach 22–23 września br. 5. Konferencję Wydziałową im. Karola Taylora, która jednocześnie będzie konferencją inauguracyjną Centrum. Zaproszonych zostało już około 20 uznanych naukowców z Europy, USA i Polski, z których znaczna część stanowi Międzynarodowy Komitet Doradczy Centrum. Będą referaty programowe i sprawozdawcze. W 2004 roku zamierzamy współorganizować z Samorządem Studenckim AMG doroczną Naukową Konferencję Studentów i Młodych Doktorów, a w niej szczególnie warsztaty dotyczące zatrudnienia po studiach.

Ad 2. W Letnich Szkołach, organizowanych przez Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii UG–AMG (MWB) od 10. lat, zorganizujemy sesje naukowe, z których powstaną materiały na dyskach kompaktowych i strony www, użyteczne w późniejszym kształceniu studentów i doktorantów całego środowiska. Naszym celem ostatecznym jest umieszczenie na stronach www Centrum wykładów w formie audio–video dla zdalnego nauczania w dziedzinie biotechnologii molekularnej.

Ad 3. Poprzez bezpośrednie dwustronne kontakty z BioCity w fińskim Turku będziemy zdobywać doświadczenie przede wszystkim w tworzeniu małych firm biotechnologicznych i przenoszeniu osiągnięć naukowych do przemysłu. Jest to wiodący w basenie Morza Bałtyckiego park biotechnologiczny powstały na bazie uniwersytetu. Poza kontaktami na szczeblu decyzyjnym możemy wystać rocznie jedną młodą osobę na 2–tygodniowy pobyt do Turku dla nabycia doświadczenia w tej dziedzinie. Powinna być to osoba z „głową”, pomysłem i początkami realnych osiągnięć naukowych. Czekamy na zgłoszenia!

Ad 4. Zamierzamy utrzymywać i rozwijać nasze kontakty z siecią korporacyjną jednostek naukowych i biznesowych re-

gionu Morza Bałtyckiego – ScanBalt – powstałą w celu promowania innowacyjności w bio–przemysłu. Profesor Anna J. Podhajska, która jest jednym z wiceprezydentów tej organizacji, a jednocześnie członkiem zarządu Pomorskiego Parku Naukowo–Technologicznego powstającego w Gdyni, wprowadza stopniowo polskie środowisko naukowców–biotechnologów i praktyków na teren państw regionu bałtyckiego. Niestrudzenie promuje naszych absolwentów biotechnologii, by mogli zdobyć pracę i doświadczenie w tych krajach. Również pewne inicjatywy wewnątrz Polski nie byłyby możliwe bez współpracy z innymi centrami doskonałości w tych samych lub pokrewnych dziedzinach. Podczas występowania o fundusze KBN–u czy innych agencji istotnym jest przekonanie ich, że finansowanie realizacji projektu podzielonego pomiędzy partnerów w takiej sieci będzie bardziej produktywnie.

Ad 5. W ramach pakietu infrastrukturalnego zamierzamy przede wszystkim stworzyć możliwości wykonywania nowych *state-of-the-art* procedur zwierzęcych w powstającej Trójmiejskiej Akademickiej Zwierzętarńi Doświadczalnej i otworzyć ją dla naszych pracowników, praktyków chirurgii oraz dla naukowców–gości z Europejskiego Obszaru Badawczego (ERA). Dofinansowana będzie modernizacja sieci komputerowej w jednostkach Centrum.

Ad 6. W oparciu o finanse z UE realnym staje się przyszły rozwój, powiększanie, opracowywanie w bazach danych i udostępnienie dla innych naukowców kolekcji materiałów unikalnych i obiektów badań rozproszonych na razie w Centrum. Należą do nich zespoły mikroorganizmów, biopsji nowotworowych, próbek krwi, roślin leczniczych, a nawet zakonserwowanych storczyków unikalnych gatunków. Po opracowaniu, kolekcje te mogą się stać naszą monetą przetargową we wszystkich typach współpracy, szczególnie wewnątrz europejskiej. Idąc dalej tym tropem, możemy sprecyzować i opisać również unikalne pod różnymi aspektami populacje i sub–populacje mieszkańców naszego regionu i „oferować” je dla celów badawczych i porównawczych.

Ad 7. Najistotniejszym, jeśli chodzi o globalną kwotę dotacji, pakietem pracy jest pakiet nazwany „technicznym”. Chodzi w nim o rozwój *know-how* czyli technologii i technik w warsztatach naszej pracy naukowej i utrzymanie ich przynajmniej na średnim poziomie europejskim. Choć nikt z nas nie przyzna się, że nie jest na bieżąco z najnowszą technologią we własnej dziedzinie, ta strona naszej działalności wymaga stałej obserwacji nowinek i permanentnego szkolenia.

Większość z uczestników Centrum będzie wyjeżdżać i gościć u siebie zarówno doświadczonych (*senior*) naukowców z referatami i warsztatami oraz wysłać nowych adeptów nauki (*junior*) na szkolenia zagraniczne. Wyjazdy zagraniczne są krótkie, zazwyczaj jednotygodniowe, niektórzy z nas będą gościć stypendystów z Europy najwyższej na kilkumiesięcznych stażach, a o dłuższe stypendia trzeba się ubiegać z Funduszu Stypendialnego Marie Curie (przedstawiony w *Gazecie AMG* w lutym 2003).

Ad 8. W bardzo ważnym pakiecie „zewnątrznym”, zawierającym działania popularyzacyjne, promocyjne i aplikacyjne istotną rolę odgrywać będzie Centrum Transferu Technologii w Gdańsku, akredytowana przy IRC (Innovation Relay Centre) instytucja współpracująca ściśle z MWB i innymi instytucjami akademickim w Trójmieście. Już 17–18 kwietnia odbędą się warsztaty nt. ochrony własności intelektualnej organizowane przez tę jednostkę, a w późniejszych terminach dwie konferencje warsztatowe pn. „Komerccjalizacja wyników naukowych”. Ich pokłosiem będą foldery informacyjne, opisujące najbliższe wprowadzeniu do praktyki wyniki badań naukowych. Forma prezentacji będzie przystosowana również do odbioru przez nie–specjalistów. Pokładamy w tej współpracy duże nadzieje.

Ad 9. Na koniec *pro domo sua*. Pomiędzy instytucjonalnym kontrahentem i koordynatorem Centrum jest Uniwersytet Gdański, to nasza Uczelnia – AMG zaoferowała najsprawniejsze Biuro Koordynacyjne w postaci Działu Współpracy z Zagranicą kierowanego przez Ewę Kiskę, sprawdzoną w pracy nad wieloma projektami, w tym unijnymi. Jestem pewien, że z aktualnym będzie nie gorzej, a jeszcze lepiej.

O etapach realizacji naszych planów, a szczególnie o programie najbliższej Letniej Szkoły Biotechnologii i 5. Konferencji Wydziałowej im. Karola Taylora w następnych „BioMoBiL–owych Kurierach”.

Koordynatorem Centrum Doskonałości BioMoBiL jest dr hab. Jacek Bigda, prof. zwz. AMG, a wicekoordynatorem prof. Ewa Łojkowska z UG.

Więcej o BioMoBiL–u na polskiej stronie 6 Programu Ramowego UE czyli:

<http://www.6pr.pl/coe/midi/data/13.html>

a wkrótce – na własnej stronie:

<http://www.univ.biotech.gda.pl/biomobil>

Andrzej C. Składanowski
dyrektor Biura
Koordynacyjnego CoE

4.2. Pracownik nauki dba o ustawiczne doskonalenie jakości nauczania.

Treść zajęć dydaktycznych powinna być zgodna z aktualnym stanem nauki światowej. Jeżeli treść taka byłaby niezgodna z wewnętrznym przeświadczeniem pracownika nauki, to jest on obowiązany dodać własny odrębny komentarz. W wykładach należy uwzględniać rywalizujące ze sobą teorie i interpretacje faktów.

Pracownik nauki powinien prowadzić zajęcia dydaktyczne w formie ciekawej i zrozumiałej dla przeciętnego studenta. Troszczy się o właściwe wyposażenie gabinetów, laboratoriów i bibliotek. Ustala rozkład zajęć dydaktycznych w sposób możliwie dogodny dla studentów. Unika nadmiernego kumulowania zajęć dydaktycznych w skali tygodnia, semestru lub roku akademickiego. Prowadzi zajęcia dydaktyczne punktualnie i zgodnie z planem.

4.3. Pracownik nauki rozwija samodzielność myślenia studenta, jego krytycyzm i szanuje prawo studenta do swobodnego wyrażania opinii także w kwestiach naukowych.

Nadużywanie stosunku zależności lub przewagi erudycyjnej nie licuje z godnością pracownika nauki.

4.4. Pracownik nauki ocenia każdego studenta sprawiedliwie na podstawie jego osiągnięć.

Pracownik nauki stosuje jednakowe kryteria i jednakową skalę ocen dla wszystkich studentów.

4.5. Pracownik naukowy traktuje jako poufne informacje natury osobistej, uzyskane od studenta w ramach działalności dydaktycznej.

4.6. Poza sferą służbową pracownik nauki nie wypowiada negatywnych opinii o swych studentach, w sposób pozwalający na zidentyfikowanie osoby ocenianej.

4.7. Pracownik nauki nie nadużywa pozycji i osobistych więzi ze studentami.

Jeżeli pracownika nauki łączą z jakimś studentem, to nie powinien on w żaden sposób wyróżniać tego studenta spośród innych.

4.8. Za swoją działalność nauczycielską pracownik nauki nie przyjmuje od swych studentów żadnego wynagrodzenia ani innych korzyści.

Indywidualne i grupowe korepetycje, lekcje lub konsultacje, opłacane bezpośrednio przez uczestniczących w nich własnych studentów są niedopuszczalne.

4.9. Szczególnie potępiania godnym zachowaniem jest np. udzielanie płatnych korepetycji własnym studentom i pisanie prac dyplomowych dla studentów.

Rozdział 5 PRACOWNIK NAUKI JAKO OPINIOWADAWCA

5.1. Ani promotor ani opiniodawca rozprawy doktorskiej nie powinni angażować się w opracowanie jej treści w stopniu uprawniającym do współautorstwa rozprawy.

Biorący na siebie obowiązek oceniania wniosków, zarówno pisemnie, jak i przez udział w zespołach oceniających lub przyznających fundusze, jak również jurorzy konkursów powinni być proszeni o złożenie oświadczenia, czy ich osoba nie stwarza konfliktu interesów.

5.2. Pracownik nauki wyraża swą opinię o cudzej pracy i dorobku naukowym wnikliwie, bezstronnie i konkretnie.

Pracownik nauki jest szczególnie odpowiedzialny za rzetelne i obiektywne opiniowanie prac doktorskich i habilitacyjnych.

5.3. Pracownik nauki stara się przygotować swą opinię w terminie.

Umyślne lub wynikające z zaniedbania opóźnianie sporządzenia opinii jest niedopuszczalne.

5.4. Opiniując pracę przeznaczoną do publikacji, pracownik nauki powinien rozważyć swą kompetencję do oceny i stwierdzić właściwość przedmiotową pracy, jej wartość naukową i brak jawnych błędów.

Do publikacji należy zakwalifikować tylko wypowiedź o charakterze naukowym. Treść wypowiedzi powinna wzbogacać wiedzę naukową lub przyczyniać się do jej upowszechnienia. Ma być sformułowana z należytą ścisłością i krytycyzmem, a zawarte w niej wywody mają być poprawnie skonstruowane, tekst pracy

powinien świadczyć o rozeznanii autora w tej dziedzinie nauki, do której opiniowana praca należy.

5.5. Pracownik nauki dba o to, aby krytyka, dyskusja i polemika naukowa prowadzone były z poszanowaniem zasad szacun-

ku, rzeczowości i rzetelności.

Należy zapewnić wszystkim uczestnikom dyskusji lub polemiki możliwość równoprawnego udziału niezależnie od stanowiska i tytułów naukowych. Zasada rzeczowości wyklucza nadawanie krytyce lub polemice charakteru personalnego. Zasada rzetelności potępia deformowanie przedmiotu krytyki w celu jego ośmieszenia lub łatwiejszego stawiania zarzutów. Nie wolno utrudniać odpowiedzi na krytykę.

5.6. W swej działalności opiniodawczej i krytycznej pracownik nauki powinien kierować się zaleceniami sumienia oraz normami prawa i brać pod uwagę nauki płynące z niniejszego zbioru dobrych obyczajów w nauce.

Rozdział 6 PRACOWNIK NAUKI JAKO EKSPERT

6.1. Pracownik nauki podejmuje się opracowania ekspertyzy lub jej części tylko w zakresie swojej specjalności i tylko wtedy, kiedy może ją oprzeć na odpowiedniej wiedzy i doświadczeniu.

6.2. Pracownik nauki poprzedza każdą ekspertyzę wyraźnym stwierdzeniem, w którym imieniu i dla kogo została ona opracowana.

DOBRE OBYCZAJE W NAUCE! cz. 4 ZBIÓR ZASAD I WYTYCZNYCH

Wszyscy biorący udział i odpowiedzialność za ocenę wniosków o granty lub członkowie komitetów redakcyjnych powinni być proszeni o pisemne potwierdzenie, że wszelka informacja, którą zdobędą, w czasie pełnienia swej funkcji jest poufną i nie może być przekazana osobom trzecim poza obowiązującą procedurą komisji. Nie może też być wykorzystana przez nich do własnych celów. Powinni też w czasie wykonywania swej funkcji powziąć właściwe kroki dla przechowywania takich informacji i materiałów w bezpiecznym miejscu.

Opinie zdawkowe, grzecznościowe opinie przychylne, jak też złośliwe opinie negatywne są niedopuszczalne. Takie opinie nie tylko krzywdzą innych aplikantów i wywołują rozgoryczenie w świecie nauki, ale i wysoce podrywają autorytet nauki w społeczeństwie i podważają prawo do samorządności środowiska.

Sporządzenie opinii zastrzeżenie negatywnej jest kłopotliwe, ale pracownik nauki uważa to za swój obowiązek, od którego nie należy się uchylać.

Przedruk z:

Dobre obyczaje w nauce: zbiór zasad i wytycznych / Polska Akademia Nauk; Komitet Etyki w Nauce. – Wyd. 3 zm. – Warszawa: PAN: KEwN, 2001.

6.3. Pracownik nauki opracowuje każdą ekspertyzę rzetelnie i odpowiedzialnie, w oparciu o aktualny stan wiedzy naukowej i o pełne rozpoznanie istotnych faktów i okoliczności.

6.4. Przy opracowaniu ekspertyzy pracownik naukowy nie sugeruje się oczekiwaniami zlecniodawcy i nie dopuszcza, aby presja zlecniodawcy wywarła wpływ na merytoryczną zawartość ekspertyzy.

6.5. Aby uniknąć podejrzeń o stronniczość, pracownik nauki odmawia opracowania ekspertyzy, której część i końcowe wnioski miałyby związek z jego interesem osobistym.

W takim przypadku pracownik nauki powinien powiadomić zlecniodawcę o przyczynie odmowy.

6.6. Informacji uzyskanych w związku z opracowaniem ekspertyzy, pracownik nauki nie wykorzystuje na szkodę zlecniodawcy ani dla osiągnięcia niestusznych korzyści własnych.

W przypadku konfliktu interesów ekspert powinien stawiać wyżej prawdę i dobro ogólne niż interes zlecniodawcy.

Rozdział 7

PRACOWNIK NAUKI JAKO KRZEWICIEL WIEDZY

7.1. Pracownik nauki upowszechnia w społeczeństwie rzetelne wiadomości o nauce i jej osiągnięciach, nie ukrywając przy tym jej ograniczeń.

Pracownik nauki nie odmawia współpracy z czasopismami popularno-naukowymi i nie uchyla się od uczestnictwa w akcjach odczytowych dla szerokiego kręgu słuchaczy.

Pracownik nauki powinien piętnować pseudonaukowość chroniącą się za parawanem naukowej frazeologii.

7.2. Pracownik nauki respektuje prawo człowieka do prawdy i informacji i stara się je urzeczywistnić.

Pracownik nauki uważa za swój obowiązek dostarczenie społeczeństwu lub zainteresowanym grupom społecznym rzetelnych informacji naukowych w zakresie i stopniu umożliwiającym im prawidłowe rozeznanie i obronę swych interesów. Pracownik nauki przeciwstawia się wszelkim próbom blokowania, zniekształcania lub opóźniania takich informacji.

Rozdział 8

PRACOWNIK NAUKI JAKO CZŁONEK SPOŁECZEŃSTWA I WSPÓLNOTY MIĘDZYNARODOWEJ

8.1. W miarę swoich zainteresowań i możliwości pracownik nauki powinien wykorzystywać swą wiedzę, intelekt i autorytet w praktycznej działalności dla do-

BYŁEM ŚWIADKIEM UPADKU PGR-U

W okolicach Koszalina, skąd pochodzi moja żona, niecałe 200 km od Gdańska leży wieś Nactaw. Piętnaście lat temu na terenie okolicznych ziem rozciągały się pola jednego z większych na tym terenie PGR-ów.

Znamienne było to, iż gospodarstwo to utytułowane w licznych konkursach przodowniczych, wykonujące wiele wysoko specjalistycznych procedur kontraktowanych przez Ministerstwo Rolnictwa miało też szczęście do ludzi: doskonale rozumieli oni istotę kolejnych planów pięcioletnich, potrafili perfekcyjnie wypełniać spływające z centrali dyrektywy, co owocowało licznymi nagrodami i odznaczeniami, przydziałami nowych kombajnów, pługów, czy wreszcie niejednokrotnym awansem któregoś z przedstawicieli załogi do ministerstwa, zjednoczenia a nawet na stanowiska doradcze. Nie zdarzyło się chyba w 40-letniej historii PGR-u, aby dyrektor czy kierownik jednostki organizacyjnej odszedł na emeryturę bez orderu, a kierownicy sekcji bez odznaczenia resortowego.

Dzięki licznym kontaktom z PGR-ami w całym RWPG, a także na zachodzie Europy i w Stanach Zjednoczonych, pracownicy przechodzili w czasie swojej kariery szkolenia w renomowanych placówkach światowych. Zdarzało się nawet, że najlepsi kombajnści w myśl idei racjonalizacji odbywali praktyki na bujnych tulipanowych polach Holandii, a kierownicy sekcji przeszczepiania cech odpowiedzialnych za wzrost bulwy w Kartoffelinstitut w Erlangen. Gospodarstwo uczestniczyło też w wielu międzynarodowych programach badawczych. Dzięki osobowości kierownika sekcji kłosa pszenicznego opracowano metodę perfuzji odkorzennej czerniaka ziarna chlebo-

wego. Badania te współfinansowane przez KBN zaowocowały licznymi publikacjami. I choć zachodnie pisma takie jak „International Journal of Potato”, czy „Britisch Journal of Agroculture” ignorowały osiągnięcia tutejszych przodowników, to publikacje w pismach takich jak „Ziemiak Polski”, „Polski Przegląd Hodowlany”, lub „Acta Agroculturae Poloniae” świadczą same za siebie.

Dumą PGR-u była też struktura zatrudnienia: w szczytowym okresie zatrudniano 2400 osób, z czego 1700 w procesie produkcyjnym. Mimo nie do końca satysfakcjonujących pensji udawało się utrzymać wiele pożytecznych sekcji pomocniczych. Wydajnie pracował Dział Remontów pod kierownictwem Dyrektora Szczygieskiego i mimo marginalnej krytyki mówiącej o marnotrawstwie, pracowników tego działu należało uznać za niezastąpionych. Byli oni pionierami podziału miejsc parkingowych nie spotykanego nigdzie indziej, PGR ukwiecały liczne ogłoszenia i tablice informacyjne wprowadzające znamiona ładu i harmonii, a nienagannie przyszyte trawniki i żywopłoty znane były w całym zjednoczeniu.

Wysoko kwalifikowana administracja, licząca bez mała 200 pracowników w pełni zaspokajała potrzeby obsługi załogi, opracowywała plan wydatku środków otrzymanych z Kasy Chowu, szczyłą się tym, iż nie uległa zachodniej modzie na komputeryzację czy biznes plany.

Należy w tym miejscu wspomnieć też o pracownikach produkcyjnych. Byli oni

bra społecznego i międzynarodowego. Nauka ma charakter uniwersalny i w tym sensie nie można mówić o „nauce polskiej”. Można tylko mówić o nauce w Polsce. Powoływanie się na priorytet badań w kraju ma wątpliwą wartość. Jest to przyczyną a nie osiągnięcie naukowe.

8.2. Pracownik nauki powinien uczestniczyć w życiu swego środowiska naukowego i rozszerzać kontakty z międzynarodową społecznością uczonych.

Bez ważnych przyczyn pracownik nie powinien uchylać się od kandydowania na stanowiska obieralne w swoim środowisku naukowym. Powinien brać czynny udział w pracach organów kolegialnych. Jako członek organów kolegialnych powinien mieć na uwadze najpierw dobro na-

uki, a dopiero później dobro macierzystej instytucji naukowej.

8.3. Pracownik nauki sprzeciwia się wykorzystywaniu autorytetu nauki lub swego własnego do celów reklamowych bądź propagandowych.

8.4. Pracownik nauki przestrzega zasad i konwencji międzynarodowych dotyczących wspólnej odpowiedzialności uczonych.

Zwłaszcza dotyczy to zagrożeń związanych z przeprowadzaniem eksperymentów biologicznych i z wprowadzaniem nowych technologii przemysłowych, bez uwzględnienia moralnej oceny ich możliwych konsekwencji dla przyszłych pokoleń.

przyjmowani do pracy w oparciu o organizowane konkursy, w przeważającej większości przypadków okazywało się jednak, że wychowanie w PGR-owskiej tradycji najlepszymi kandydatami czyniło potomków byłych kombajnistów czy szeregowych, acz zastużonych oraczy. W promowaniu stosowano słuszny i sprawdzony system przedkładania zasług nad talent, gdyż, jak wiadomo, praca zespołowa i granie na lidera w zjednoczeniowych konkursach przodowniczych, wymagają od kandydata poświęcenia i lojalności a nie egocentrycznych fanaberii. Tak wyselekcjonowana kadra doskonale chłonęła wzorce płynące z góry odrzucając bez pytań kontestację, która, jak wiadomo, przeszkadza na drodze zbiorowego wysiłku. Realizacja postawionych zgodnie z planami zadań napawała pracowników dumą i pozwalała im wysoko nosząc czoła być sztandarem koszalińskiego PGR-u. Większość kadry kierowniczej była wychowankami tutejszego gospodarstwa, nikt inny bowiem tak dobrze nie rozumiał specyfiki regionu i stosunków wewnątrz PGR-owskich. Wszyscy pracownicy pomagali sobie nawzajem, zaopatrywano rodziny w bezpłatne kontyngenty zbożowe i ziemniaczane, ze zrozumieniem patrzano na bezpłatne wypożyczanie sprzętu dla pracowników i emerytów do uprawy własnych pól, a jedna czy dwie prywatne świnki w gospodarskim chlewie nie miały praktycznie wpływu na doskonałe wyniki przedsiębiorstwa. Wzajemne zrozumienie i ciche nici zależności wypracowały system lojalnego braku pretensji, a drobne z globalnego punktu widzenia przewinienia, w myśl właściwie pojmowanego kolektywu, zafatwiane były kularowo i bez rozgłosu. Istniejącą harmonię potwierdzały doskonałe wyniki i zawsze zrealizowany plan.

Coś stało się w 1995 roku. Z nieznanych przyczyn okazało się, że PGR jest nierentowny. Syndyk masy upadłościowej podzielił go w 1996 roku na 5 gospodarstw, pod młotek poszły okazałe pałace Dyrekcji, życiodajne pola, nowoczesne kombajny; pracowników zwolniono rzucając ich na pastwę poPGR-owskiej rzeczywistości. Nikt nie znalazł pracy, bo nic innego nie potrafili, nikt ich nie poparł, nie spłynęły dyrektywy? Niektórzy za odprawy kupili satelitarne anteny i siedzą w domach, inni na swoich małych poletkach sprzedają za bezcen swój talent. A przecież nic nie zapowiadało zmian, wszystko szło tak dobrze. Siedziemy czasem z teściem przy ognisku i rozpamiętujemy fakt upadku tak wspaniałego PGR-u.

Maciej Śmiałowski

POSIEDZENIA * TOWARZYSTWA

Zakład Immunopatologii oraz Katedra i Zakład Fizjopatologii AMG

informują, że w dniach 5 marca i 19 marca o godz. 8.30 w sali seminaryjnej Zakładu Fizjopatologii AMG, ul. Dębinki 7 (budynek 24) odbędą się otwarte posiedzenia naukowo-szkoleniowe.

W dniu 5 marca:

Charakterystyka powierzchniowa nowej subpopulacji limfocytów T o obniżonej ekspresji antygeny powierzchniowego CD4 i jej znaczenie dla odpowiedzi immunologicznej – dr n. med. E. Bryl.

W dniu 19 marca:

1. *Modyfikacja ekspresji antygeny CD40L na komórkach białaczkowych Jurkat* – K. Lisowska
2. *Regulacja ekspresji antygeny CD3 na komórkach białaczkowych Jurkat* – A. Jóźwik.

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Laboratoryjnej Oddział Gdański

zaprasza na posiedzenie naukowo-szkoleniowe, które odbędzie się dnia 7 marca o godz. 10.00 w sali wykładowej Wojewódzkiego Szpitala Zakaźnego, ul. Smoluchowskiego 18, zgodnie z następującym porządkiem:

1. *Glutacja w zdrowiu i w chorobie* – prof. A. Pacanis, Katedra i Zakład Analitiky Klinicznej AMG
2. Firma BAYER Sp. z o.o. prezentuje bogatą ofertę aparaturowo-odczynnikową

Oddziały Gdańskie Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego oraz Stowarzyszenia Farmaceutów Katolickich Polski

zapraszają w dniu 11 marca o godz. 14.00 do sali wykładowej nr 2 Wydziału Farmaceutycznego AMG przy al. gen. J. Hallera 107 na wykład pt. *Nauka a wiara*, który wygłosi prof. A. Myśliwski z Katedry i Zakładu Histologii i Immunologii AMG.

Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego

informuje o posiedzeniu naukowo-szkoleniowym w dniu 18 marca o godz. 11.15 w sali wykładowej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Kopernika w Gdańsku, ul. Nowe Ogrody 1/6. W programie:

1. *Choroba Kawasaki – demonstracja przypadków* – dr, dr R. Sabiniewicz, J. Aleszewicz-Baranowska, J. Filipowicz
2. *Koarktacja aorty – demonstracja przypadków* – dr P. Potaż
3. *Napadowy częstoskurcz nadkomorowy u dzieci – doświadczenie własne – demonstracja przypadków* – dr, dr J. Kwiatkowska, M. Tomaszewski, R. Tarnawska.

Polskie Towarzystwo Ginekologiczne Oddział Gdański

zawiadamia, że 21 marca o godz. 10.00 w sali wykładowej Instytutu Płodnictwa i Chorób Kobiety AMG, ul. Kliniczna 1a odbędzie się posiedzenie szkoleniowo-naukowe. W programie:

1. *Hormonoterapia zastępcza – inna niż wszystkie. Specyficzne działanie tkankowe Tibolonu* – prof. K. Drews, Klinika Perinatologii Szpitala Klinicznego Ginekologiczno-Płodniczego SP ZOZ Poznań
2. *Wartość rokownicza oceny obecności DNA wirusa brodawczaka ludzkiego w węzłach chłonnych chorych na raka szyjki macicy* – dr med. K. Łukaszuk, Zakład Endokrynologii Ginekologicznej, dr med. J. Liss, NP ZOZ INVICTA Gdańsk
3. *Trudności diagnostyczne torbieli śluzowej wyrostka robaczkowego* – dr med. W. Grzybowski, prof. J. Emerich, lek. T. Milczek.

Polskie Towarzystwo Lekarskie Oddział Gdański

zawiadamia, że kolejne zebranie naukowo-szkoleniowe odbędzie się dnia 21 marca (piątek) o godz. 12.00 w sali im. L. Rydygiera SPSK Nr 1, ul. Dębinki 7 i poświęcone zostanie *CUKRZYCY*. W programie:

1. *Aktualne zasady leczenia cukrzycy typu I i II (rozpoznanie i leczenie)* – kol. E. Semetkowska-Jurkiewicz
2. Dyskusja.

„WIELOLETNIE DZIEJE FARMACJI”

– I edycja ogólnopolskiego konkursu

Każdemu zawodowi potrzebny jest egoizm. Polega on na chęci zdobycia samodzielności, zyskania moralnego poczucia swej wartości i swej osobowości. Brak miłości dla swego środowiska jest błędem najgłębiej sięgającym w morale człowieka. Bronisław Koskowski (1863–1946) prof. farm. Uniwersytetu Warszawskiego, Pater Pharmaciae

Organizatorzy konkursu serdecznie dziękują pierwszym uczestnikom za przekazane materiały, jak również – potencjalnym uczestnikom, zgłaszającym chęć przystąpienia do konkursu – do tych osób zwracamy się z gorącą prośbą o przekazanie swoich prac w najbliższym czasie. Do tej pory otrzymaliśmy wiele bardzo interesujących prac z instytutów naukowo-badawczych, katedr i zakładów dydaktyczno-naukowych wyższych uczelni, wytwórni leków, aptek i hurtowni.

Głównym celem konkursu, ogłoszonego na przełomie wieku i w czasie trwających debat parlamentarnych nt. prawa farmaceutycznego, było przypomnienie współczesnym farmaceutom i społeczeństwu, a zwłaszcza parlamentarzystom, wybranych faktów historycznych zawodu o wielowiekowej tradycji, prestiżu i znaczeniu społecznym, opartym na filarach nauk przyrodniczych, humanistycznych i technicznych. Należy ukazać

społeczeństwu, parlamentarzystom i rządzącym, że apteka to nie jest zwykły sklep, lecz placówka naukowo-usługowa z zakresu ochrony zdrowia, w której ważną rolę spełnia personel z uniwersyteckim wykształceniem o wysokim poziomie etycznym-moralnym, świadczący usługi również pacjentom z zakresu opieki farmaceutycznej.

Wiadomo, że środki lecznicze nie są substancjami obojętnymi, np. antybiotyki, psychotropy, hormony, narkotyki itp., nie ma leków całkowicie bezpiecznych, wiele podobnych medykamentów można zastosować na tę samą dolegliwość, dlatego przed ich nabyciem niezbędna jest informacja i porada farmaceuty. W związku z tym, właścicielem i kierownikiem prowadzącym sprzedaż preparatów leczniczych musi być specjalista farmaceuta – aptekarz, który ustawicznie poszerza swoją fachową wiedzę, bo lista leków zwiększa się w szalonym tempie. Znajomość nazw, składu i własności wielu tysięcy preparatów, wydawanie leków – to praca odpowiedzialna i wyczerpująca, wymagająca dużo wiedzy i skupienia, choć często niedoceniana przez zdenerwowanych chorobą pacjentów.

Edukacja naszego zawodu na przestrzeni wieków odbywała się początkowo sposobem rzemieślniczo – kupieckim, a

od XVIII w. na poziomie uniwersyteckim. Po takim przygotowaniu i praktyce można było być właścicielem apteki. W XXI wieku, w dobie wysokiego postępu naukowego, dzieje się inaczej – parlamentarzyści i rząd przyzwalają na to, że właścicielem apteki może być osoba bez przygotowania zawodowego.

Czeka nas nowelizacja prawa farmaceutycznego, więc zademonstrujmy parlamentarzystom, co to jest farmacja apteczna, chociażby w formie plakatu lub wystawy w witrynach aptecznych, a także w dyskusjach. Gorąco zapraszamy do takiej akcji!

Zawody dbające o swoją reputację i znaczenie społeczne posiadają w swoich szeregach tylko członków wyszkolonych w tym zakresie, np. właścicielem i kierownikiem kancelarii prawniczej może być tylko prawnik z wykształceniem uniwersyteckim i wieloletnią praktyką. Podobnie jest z wielu innymi zawodami.

Proponujemy również zapoznać się z Kartą Aptekarstwa Europejskiego, która została przyjęta przez Krajowy Zjazd Aptekarzy w Szczurku 12 grudnia 1999 r., jako przyszłościowe ukierunkowanie samorządu aptekarskiego, a także z Rezolucją Komitetu Wykonawczego Grupy Farmaceutycznej Unii Europejskiej (PGUE), które opublikowano w czasopiśmie aptekarskich.

Jesteśmy na etapie opracowania monografii nadesłanych prac konkursowych. Niezależnie od tego, czekamy na dalsze prace, chętnych zapraszamy. Przygotowując się do konkursu proponujemy skorzystać z licznych publikacji książkowych i czasopism jak *Farmacja Polska*, *Biuletyny Informacyjne Okręgowych Izb Aptekarskich* i innych, publikujących dzieje zawodu.

Dodatkowych informacji udziela prof. Feliks Gajewski, Akademia Medyczna Wydział Farmaceutyczny, al. Gen. J. Hallera 107, 80-416 Gdańsk; tel./fax (0 58) 349 32 05 – wtorki i czwartki 9³⁰ – 14⁰⁰, fax czynny całą dobę. Pod tym samym adresem prosimy zgłosić przygotowane prace w formie opisowej (format A4), wzbogacone fotografiami. Tam również czynna jest ekspozycja Izby Muzealnej Farmacji PTFarm Oddział Gdańsk (wtorki i czwartki 9⁰⁰–14⁰⁰) lub w innym terminie, po telefonicznym uzgodnieniu.

Zachęcamy szanownych Farmaceutów do tworzenia w miejscu pracy tzw. stałych kąciaków historycznych zawodu.

Równocześnie, w związku z przypadającą 31 lipca br. 150. rocznicą zapalenia pierwszej lampy naftowej konstrukcji mgr. farm. Ignacego Łukasiewicza, proponujemy także ten fakt historyczny uczcić odpowiednim akcentem.

prof. Feliks Gajewski
przewodniczący Sekcji Historii
PTFarm. Oddział Gdańsk

POSIEDZENIA * TOWARZYSTWA

Polskie Towarzystwo Neurologów Dziecięcych Oddział Gdański

zaprasza na posiedzenie naukowo-szkoleniowe, które odbędzie się 26 marca o godz. 12.00 w hotelu Zhong-Hua w Sopocie, ul. Wojska Polskiego 1. W programie:

1. *Omdlenia u dzieci i młodzieży* – dr n. med. M. Tomaszewski, Klinika Kardiologii Dziecięcej
2. *Zastosowanie Lamictalu w monoterapii u dzieci z padaczką* – dr n. med. M. Mazurkiewicz-Bełdzińska, Klinika Neurologii Rozwojowej Katedry Neurologii.
3. Dyskusja.

Grupa Raka Piersi Europejskiej Organizacji do Badań nad Leczeniem Raka (EORTC) i Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Onkologicznego

zapraszają na sesję naukową, która odbędzie się 12 kwietnia w godz. 9.30–12.30 w hotelu Novotel Gdańsk Marina w Sopocie. W programie przewidziane są następujące wykłady wybitnych naukowców z Polski i Szwajcarii:

1. *The latest advances in clinical genetics of hereditary breast cancer* – J. Lubiński, Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie
2. *Population based screening of HER2 status of breast cancer in Poland* – W. Olszewski, Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie
3. *EORTC 10994/BIG 00-01: First results from the lab: Quality and quantity of RNA from samples collected, p53 functional test, first microarray study* – R. Iggo, Uniwersytet w Genewie, Szwajcaria
4. *Basic principles in bioinformatics: the minimum to understand the microarrays* – P. Farmer, Uniwersytet w Genewie, Szwajcaria.

MYSZKA, TAK JĄ NAZYWALI

PRZYJACIELE I KOLEDZY...

Nie często się zdarza, żeby historia wpływała tak głęboko na jednostkowe losy ludzkie, jak miało to miejsce w przypadku dr med. Marii Burghard Czaplińskiej. Urodziła się w rodzinie nauczycielskiej na Górnym Śląsku. W domu rodzinnym spotkała przykłady głębokiego patriotyzmu i zaangażowania obywatelskiego – rodzice organizowali polskie szkolnictwo na terenie plebiscytowym Górnego Śląska; ojciec, żołnierz Września, po latach niewoli sowieckiej, walczył w armii generała Andersa; mama, która wraz z rodziną brała czynny udział w działalności konspiracyjnej na terenie Podkarpacia była więźniem w Oświęcimiu w latach 1941–1945. Mała Maria pozbawiona opieki rodziców uczyła się na tajnych kompletach – w dowód uznania dla zdolności i pracowitości otrzymała stypendium przyznane przez władze Polski Podziemnej, co pozwoliło kontynuować naukę w gimnazjum. W 1949 roku zdała egzamin dojrzałości w liceum w Gliwicach.

Ponieważ ojca Marii po powrocie do Kraju w 1947 roku spotykały szykany, zdecydowała się na studia w Gdańsku, gdzie zdała pomyślnie egzamin na Wydział Lekarski. W 1951 roku, już jako studentka III r., rozpoczęła pracę w Zakładzie Anatomii Prawidłowej pod kierunkiem prof. Michała Reichera; tam powstały Jej pierwsze prace naukowe. W 1956 roku równoległe z pracą w Zakładzie Anatomii rozpoczęła wolontariat w II Klinice Chorób Wewnętrznych pod kierunkiem prof. Stanisława Wszelakiego.

Od 1958 roku pracowała nieprzerwanie w III Klinice Chorób Wewnętrznych pod kierunkiem prof. Mieczysława Gamskiego. Uzyskała specjalizację I i II stopnia z zakresu chorób wewnętrznych; stopień doktora medycyny uzyskała w 1965 roku.

Myszka, jak nazywali Ją w Klinice koledzy i jak pisała o Niej prof. Świątecka, „zdumiewała swą rzetelnością w pracy; poczuciem obowiązku i niestrudzonym mądrym krzątaniem się wokół chorych. Była dociekliwa i przewidująca. Nie uszedł Jej uwagi żaden objaw choroby. Po zbadaniu chorego stawiała trafne, przemyślane rozpoznania. Takiej właśnie sztuki lekarskiej uczyła wytrwale studentów i młodych lekarzy. Bolała nad tym, że postęp techniczny w medycynie spycha na bok piękną sztukę badania internistycznego”.

Dr med. Maria Burghard Czaplińska była wielce uzdolnionym badaczem; dociekliwa, sumienna, drobiazgowo dokładna, posiadała wyobraźnię poetki. Wygłosiła 81 referatów i doniesień, ogłosiła drukiem ponad 30 prac. Jako pierwsza w Gdańsku zorganizowała w latach 1958–1960 pracownię immunologiczną, dzięki której mogła realizować swoje liczne prace. W czasie pobytu na stypendium we Francji pogłębiła wiadomości z tej dziedziny wiedzy, co sprawiło, że dr Czaplińska stała się wybitnym znawcą zagadnień immunologicznych w chorobach wewnętrznych. W ramach Komisji Hematologicznej przedstawiła jako pierwsza na naszym terenie metody typowania dawców do transplantacji tkanek i narządów.

wania dawców do transplantacji tkanek i narządów.

Dwukrotnie uczestniczyła w badaniach wykonywanych w ramach Komisji Terapii Kontrolowanej PAN. Brała udział w pracach problemu resortowego dotyczącego kardiologii. Badała zjawiska immunologiczne w chorobie niedokrwiennej serca i innych kardiomyopatiach, biorąc udział w problemie węzłowym w latach 1980–1985. Heroicznie zmagając się z ciężką, nieubłaganiem postępującą chorobą, kierowała pracami i sama włączała się w ich wykonanie i choć musiała przerwać zaawansowaną pracę habilitacyjną to jednak nadal prowadziła w ramach prac własnych badania immunologiczne u osób w podeszłym wieku.

Mimo aspiracji zawodowych i zaangażowania w pracy naukowej najważniejszą i najbliższą była Jej zawsze rodzina. Powodzenie i szczęście bliskich były przedmiotem Jej głębokiej troski i powodem do radości. Była prawdziwą westalką domowego ogniska.

Wyrazem Jej dzielności może być fakt, że jeszcze 11 lutego uczestniczyła w uroczystości przywrócenia naszemu szpitalowi nazwy „Szpital Najświętszej Marii Panny”, a 20 lutego 1992 roku odeszła do Pana.

Dzisiaj, w 11 rocznicę Jej śmierci, gdy rozpada się III Klinika Chorób Wewnętrznych o wielkich tradycjach w życiu naszej *Alma Mater*, wspominamy dr Marię Burghard Czaplińską, bliską nam koleżankę, znakomitego lekarza, dydaktyka i badacza, pragnąc oddać cześć i wyrazić szacunek szlachetnemu, prawemu Człowiekowi, wielkiej patriotce.

prof. Irena Jabłońska-Kaszewska

Dramatyczny moment meczu. Prezydent Sopotu Jacek Karnowski w sytuacji sam na sam z naszym bramkarzem kol. Jarkiem Dobrenko, któremu udało się wyjść z opresji obronną ręką.

Medycznej w Gdańsku wzmocniony kolegami z Okręgowej Izby Lekarskiej. Trenerem drużyny AMG był prof. Czesław Stoba, kapitanem dr Tomasz Zdrojewski. Skład drużyny lekarzy był następujący: Konrad Drewek, Marek Bukowski, Adam Grzybowski, Marek Królak, Jacek Łukasiewicz, Grzegorz Michalski, Lucjan Samson, Jerzy Pienckz, Jarosław Ożga, Aleksander Panow, Jan Skokowski, Jarosław Skokowski, Mariusz Sroka, Zbigniew Śledziński, Tomasz Zdrojewski, Sebastian Zieliński, Ryszard Tomaszczuk i Jarosław Dobrenko. Trzeba podkreślić, że w takim zestawieniu spotkaliśmy się po raz pierwszy.

Punktualnie w samo południe sędzia dał gwizdkiem sygnał do rozpoczęcia gry. Z wielkim animuszem i wolą zwycięstwa nasi piłkarze ruszyli do walki z występującą od dawna wspólnie drużyną przeciwną, w skład której weszło nie tyl-

LEKARZE AM W GDAŃSKU KONTRA VIP-Y POMORZA

Mecz piłkarski inaugurujący Koncert Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w 2003 roku

Magda Kunicka-Paszkiewicz, od kilku lat animatorka i główna siła napędowa Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy na Pomorzu, miała w tym roku świetny pomysł. Koncert Wielkiej Orkiestry rozpoczął się w sobotę 11 stycznia od meczu piłkarskiego Lekarzy AMG – VIP-y Pomorza. Z wielką przyjemnością przyję-

liśmy zaproszenie do rozegrania meczu z drużyną VIP-ów. Impreza została bardzo dobrze przygotowana i nagłośniona w mediach. Mecz odbył się w Hali Widowiskowo-Sportowej Akademii Wychowania Fizycznego w Gdańsku-Oliwie. Drużynę lekarzy reprezentował zespół Akademii

ko kilku znanych polityków i dziennikarzy, ale i dobrych piłkarzy. Nasi kibice wypełniający trybuny hali AWF mocno nas dopingowali. Nie zabrakło wśród nich JM Rektora prof. Wiesława Makarewicza oraz gospodarza pięknego obiektu AWF, Rektora tej uczelni, prof. Wojciecha Przybylskiego.

Pierwsza połowa spotkania bezspornie należała do lekarzy. Gra toczyła się zwykle na połowie przeciwnika pod kontrolą medyków. Pierwsza bramka padła w 7 minucie spotkania, a zdobył ją kapitan naszej drużyny dr Tomasz Zdrojewski, po samotnym slalomie pomiędzy przeciwnikami. Na przerwę schodziliśmy więc z parkietu z wynikiem 1:0 i Rektor życzył „by tak trzymać”.

Druga połowa meczu to już istny werek niespodzianek. VIP-y przystąpiły do gry nie tylko z pełną determinacją i zaangażowaniem, ale i ... w mocno zmienionym składzie. Na boisku pojawiły się nowe, młode twarze, być może VIP-y młodzieżowe? W naszej drużynie bez zmian. Tak jak przed przerwą dalej dzielnie stawiali opór przeciwnikom takie znamienite osoby, jak prof. Jan Skokowski, prof. Zbigniew Śledziński czy przewodniczący komisji kultury i sportu OIL w Gdańsku dr Ryszard Tomaszczuk. Gdy VIP-y doprowadziły do remisu 1:1, nie-

Gooooo! dla naszej drużyny! Piłka po rzucie karnym za chwilę załopocze w bramce drużyny VIP-ów. Skutecznym egzekutorem karnego był dr Tomasz Zdrojewski.

Prof. Czesław Stoba, trener naszej drużyny, podczas ceremonii otwarcia imprezy, wspólnie z animatorką Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy na Pomorzu Magdą Kunicką-Paszkiewicz oraz bardzo dowcipnym komentatorem meczu Pawłem Konjo-Konnakiem

mal natychmiast udało nam się przeprowadzić kontratak i po podaniu dr. Zdrojewskiego, po przekątnej boiska, w pełnym biegu dr Konrad Drewek zakończył akcję celnym strzałem z półwoleja. Ponownie objęliśmy zatem prowadzenie.

W końcu jednak parametry demograficzne zrobiły swoje. Do głosu doszli nasi młodszy przeciwnicy, wśród których dominowali artyści polskich scen rockowych. W ostatnich minutach meczu bramki padały jak w grze w piłkę ręczną. Ostateczny nie musieliśmy uznać przewagę VIP-ów. Mecz zakończył się wynikiem 3:5.

Przed rozpoczęciem meczu prof. Czesław Stoba przedstawił jego cel. Przypominał też dotychczasowe dokonania Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Wielka Orkiestra to wspaniała integrująca wielu misja, której efektem jest dar lepszej jakości życia dla tysięcy polskich dzieci. Dzięki Orkiestrze poprawiono stan leczenia naszych najmłodszych pacjentów w wielu dziedzinach – powiedział prof. Stoba. Wielki wkład Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy najbardziej widoczny jest w neonatologii, chirurgii dziecięcej, kardiologii i kardiologii, onkologii dziecięcej i leczeniu urazów. Profesor Stoba podkreślił znaczenie nie tylko materialnego aspektu działalności Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Niebagatelny wpływ ma zainteresowanie społeczeństwa problemami chorób i nowoczesnej terapii dzieci. Trzeba bowiem jeszcze dużo uczynić, by zmniejszyć dystans dzielący metody terapii w Polsce od najnowszych postępów na świecie. Na koniec prof. Czesław Stoba poroził apel do wszystkich o udział w działalności Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy nie tylko poprzez darowizny finansowe, lecz także dobrą zabawę, wzajemną życzliwość i sympatię.

prof. Czesław Stoba, AMG
dr Konrad Drewek, OIL
dr Tomasz Zdrojewski, rzecznik AMG

Rodzinnie i z wielką ambicją zagraли w meczu inauguracyjnym Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy prof. Jan i dr Jarosław Skokowscy. Na zdjęciu: ojciec z synem w przerwie meczu podczas narady z Rektorem, prof. Wiesławem Makarewiczem

Pan Jerzy Owsiak
Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

Szanowny Panie,

Pragnę z całego serca podziękować Panu i całemu zespołowi Orkiestry za aparaturę dla sali operacyjnej chirurgii noworodka w Akademii Medycznej w Gdańsku. W najsmielszych oczekiwaniach nie przypuszczaliśmy, że dar będzie tak bogaty i że nasze potrzeby zostaną zaspokojone w takim stopniu. Dzięki Państwa życzliwości i hojności wszystkich zaangażowanych w dzieło Orkiestry będziemy mogli uratować jeszcze więcej ciężko chorych noworodków i wcześniaków, a więc naszych najmłodszych pacjentów – tych, których los pokrzywdził poprzez chorobę najbardziej.

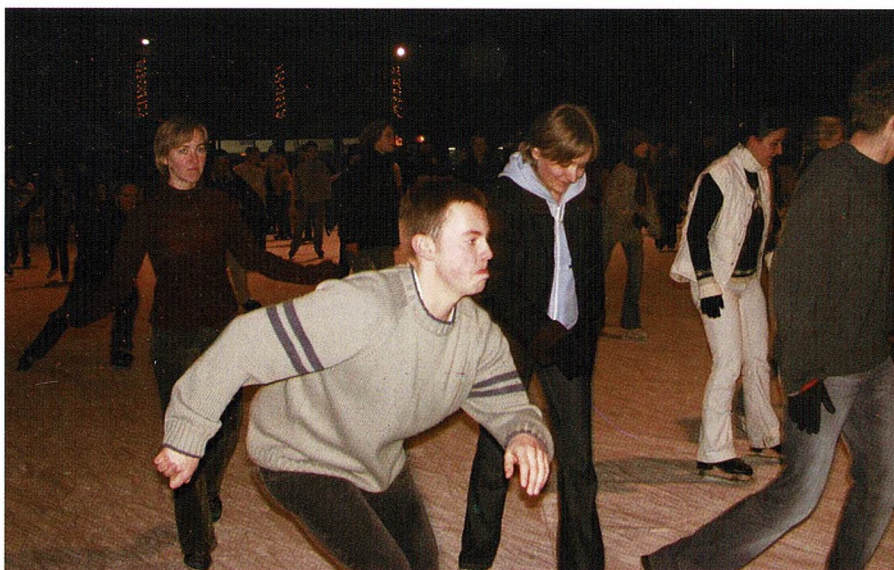
Naszą ogromną wdzięczność zdobyliście już teraz, ale znaczy ona niewiele wobec wdzięczności rodziców leczonych przez nas dzieci. Po raz kolejny przekonaliśmy się, że w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy mamy wspaniałego przyjaciela, na którego zawsze można liczyć. Gdyby nie Wasza inicjatywa i Wasz coroczny trud, jakże inaczej wyglądałoby leczenie polskich dzieci. To właśnie dzięki Wam przybliżyliśmy się w tej dziedzinie do Europy. Co więcej, pokazaliście wszystkim, że w dzisiejszych trudnych czasach można sięgnąć do pokładów miłości i życzliwości, tkwiących głęboko w każdym z nas, że można zdobyć się na bezinteresowność, a przede wszystkim na zwykły odruch ludzkiego dobra.

Z wyrazami szacunku i wielkiej wdzięczności. Trzymajcie tak dalej!

prof. dr hab. med. Czesław Stoba
kierownik Kliniki Chirurgii Dziecięcej AM w Gdańsku

Karnawał w AMG

II BAL PRACOWNIKÓW

W dniu 1 lutego br. w Klubie Studenckim „MEDYK” odbył się Drugi Bal Karnawałowy Pracowników Akademii Medycznej w Gdańsku. W Balu uczestniczyło 280 osób. Cieszył się on ogromnym powodzeniem i już dwa tygodnie przed imprezą zabrakło biletów dla chętnych osób. Organizatorem imprezy był (już po raz drugi) Dział Współpracy z Zagranicą AMG. A jak się bawiliśmy – zobacz na zdjęciu obok. □

MEDYCY NA LODZIE

Z inicjatywy Uczelnianego Samorządu Studenckiego AMG w dniu 22 lutego br. odbyła się ślizgawka dla studentów i pracowników naszej Akademii pod hasłem „Medycy na lodzie”. Kto wie, czy nie dostarczyła ona więcej radości niż jej tradycyjne odpowiedniki, a na pewno była od nich zdrowsza.

Ta ciekawa propozycja wypełnienia czasu wolnego od nauki spotkała się z ogromną aprobatą środowiska studenckiego. Późne godziny wieczorne oraz fakt bezpłatnego wstępu spowodowały, że taflę Hali Olivii momentalnie zapełniło około 300 studentów. Wśród licznych upadków, a także uścisków dłoni wyczuwalna była płynąca od wszystkich radość z takiej formy spędzania czasu wolnego, mająca niewątpliwie aspekt prozdrowotny. Zabawa była tym lepsza, że mknąc po lodzie można było minąć wykładowców naszej Uczelni, m.in. dr hab. Ewę Jassem. Cieszy fakt, że nasi nauczyciele znaleźli czas i ochotę, aby spotkać się ze swoimi studentami w nieco innych okolicznościach. Impreza miała wyraźnie charakter integracyjny i to nie tylko dla środowiska studenckiego, ale dla ogółu społeczności tworzącej naszą *Alma Mater*. Tak duże powodzenie imprezy na lodzie skłania do podjęcia prób jej powtórzenia jeszcze w tym sezonie.

Błażej Przybyszewski, USS AMG

ZABAWA MILUSIŃSKICH

Dnia 19 stycznia 2003 r. w holu Collegium Biomedicum odbyła się zabawa karnawałowa dla dzieci pracowników AMG. Zainteresowanie było tak duże, że imprezę podzielono na dwie tury. Na sali roilo się od księżniczek, biedronek, myszek – nie sposób wymienić wszystkich przebierańców. Bal prowadził zespół „Impresario”, który zabawił naszych milusińskich ciekawym programem. Dużym powodzeniem cieszył się pokaz białej magii z nauką prostych sztuczek oraz konkursy zręcznościowe. Przeboje dyskotekowe zachęcały dzieci do zabawy tanecznej. Nagrodą za dobrą zabawę były bogate paczki. Szkoda, że taki bal zdarza się tylko raz w roku... □